Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 171 (863) | Łódź, Poniedziałek 26 Lipca 1926 | פירטער יארגאנג | מאנטאג ט"ז אב תרפ"ו | Nr. 171 (863)

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

הלואה פון ראטשילד׳ס באנק אין לאנדאן
האט בעקומען די אונגארישע רעגירונג.
מיליאנען-אפערע אין דער פויזנער באהן-דירעקציע. — זינאוויעוו בעזייטיגט פון פאליטישען ביורא ביי דער קאמ. פארטיי.

ראטשילד׳ס באנק-הויז האט געגעבען א גרויסע הלואה דער אונגארישער רעגירונג.

בודאפעשט, 25 (ספ. טעל.) דא זענען היינט פערענדיגט געווארען די אונטערהאנדלונגען צווישען דער אונגארישער רעגירונג און פארשטעהער פון ראטשילד׳ס באנק-הויז אין לאנדאן, וועגען א גרעסערער הלואה פאר דער אונגארישער רעגירונג.

די הלואה בעשטעהט אין 2 מיט א האלבען מיליאן פונט שטערלינג און איז געגעבען אויף זעהר גינסטיגע בעדינגונגען (7 פראצענט).

די ערשטע ראטע וועט דער אונגארישער רעגירונג שוין אויסגעצאהלט אין חודש אויגוסט.

שיסעריי אויף דער סאוויעטישער גרעניץ.

אנפאלען פון דיווערסאנטען אויף דער פוילישער גרעניץ-וואך.

לעמבערג, 25. (טעלעפאניש) אין לעמבערג זענען דערהאלטען געווארען אלארמירענדע ידיעות פון דער סאוויעטישער גרעניץ, אז דארט זאלען האבען פארגעקומען אנפאלען פון סאוויעטישע דיווערסאנטען אויף דער פוילישער וואך.

אזוי זענען דערהאלטען געווארען ידיעות פון סקאלאטער געגענד, אז דארט איז פארגעקומען א שיסעריי צווישען סאוויעטישע דיווערסאנטען און דער פוילישער וואך, וועלכע האט זיי נישט געוואלט אריבערלאזען די גרעניץ.

אן׳עהנליכער צוזאמענשטויס איז אויך פארגעקומען אין דער געגענד פון בארשטשאוו.

די מיליטער-מאכט האט אנגענומען מיטלען, צו פערהיטען די גרעניץ פון אזעלכע איבערפאלען.

טשעכישער פרעז. מאסאריק קאנפערירט מיט׳ן סאוויעטישען אמבאסאדאר.

פראג, 25 (פאט). דער טשעכישער מלוכה-פרעזידענט מאסאריק האט אויפגענומען אויף א לענגערער אודיענץ דעם סאוויעטישען אמבאסאדאר אוסיענקא, מיט וועלכען ער האט ארומגערעדט די פראגען וועגען רעגולירען די בעציהונגען צווישען די סאוויעטען און טשעכיען.

120 זעלנער פלוצלינג קראנק געווארען אין לוצק.

די זעלנער זאלען זיין פערסמ׳ט פון די מונדירען.

ווארשא, 25 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין ווארשא זענען אנגעקומען ידיעות וועגען אן׳עפידעמיע, וואס איז אויסגעבראכען אין 24. פיעכאטע-פולק אין לוצק.

דארט זענען פלוצלינג אין איין טאג, דעם 22. ה. ח. קראנק-געווארען 120 זעלנער. די קראנקהייט ווייזט-ארויס סמנים פון פער׳סמ׳ונג. די קראנקע האבען שטארקע היץ צון קאפ-שמערצען.

די ארטיגע סאניטאר-מאכט קען אלץ נישט פעסטשטעלען דעם דיאגנאז פון דער קראנקהייט.

ס׳איז נאר בעוואוסט, אז אין דעם זעלבען טאג האבען די זעלנער בעקומען מונדירען, באלד נאכ׳ן אנטון זענען זיי קראנק-געווארען.

דער סאניטאר-שעף פון ד. א. ק. אין לעמבערג מאכט באקטעריאלאגישע אנאליזען איבער די מונדירען.

גען. מאלטשעווסקי בלייבט ביז׳ן פראצעס אין טורמע.

טערמין פון פראצעס נאך נישט בעשטימט.

ווארשא, 25 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) ווי מיר דערוויסען זיך, איז אלס פארזיצער פון געריכט, וואס וועט בעטראכטען דעם פראצעס איבער דעם געוועזענעם קריגס-מיניסטער גען. מאלטשעווסקי, בעשטימט געווארען דער ריכטער פון העכסטען געריכט בריגאדע - גענעראל גרובער.

דער טערמין פון פראצעס איז נאך נישט בעשטימט.

מיר ווערען אויך געוואהר, אז די ווייטערדיגע בעמיהונגען פון גען. מאלטשעווסקי׳ס פערטיידיגער, איהם צו בעפרייען אויף קויציע, האבען זיך נישט איינגעגעבען. מאלטשעווסקי בלייבט ביז׳ן פראצעס אין טורמע.

צו דער ענטדעקטער שפיאנאזש-אפערע אין גאליציען.

די אויספארשונג וועט דויערען א יאהר צייט.

קראקא, 25 (טעלעפאניש). ווי מיר האבען שוין באריכות מיטגעטיילט, פערצווייגט זיך די אויספארשונג וועגען דער ענטדעקטער שפיאנאזש-אפערע אין דער ברייט און אין דער טיף.

ווי ס׳איז צו זעהען, האט מען דא צו טון מיט גאנצע 2 שפיאנאזש-ארגאניזאציעס, וועלכע האבען געארבייט: איינע פאר בערלין און איינע — פאר מאסקווע. די ארגאניזאציעס האבען אבער צווישען זיך געהאט א קאנטאקט.

ס׳ווערען כסדר נאך געמאכט ארעסטען צווישען די, וועלכע זענען פערדעכטיג, אז זיי האבען געהאט בעציהונגען מיט די ארעסטירטע.

ווי די געריכט-מאכט גיט איבער, וועט דער פראצעס וועגען דער ענטדעקטער שפיאנאזש-אפערע צרסט פארקומען אין אנ׳ערך א יאהר ארום, מחמת ס׳איז דא אונגעהויער א סך מאטעריאלען דורכצושטודירען.

זינאוויעוו בעזייטיגט פון פאליטישען ביורא ביי דער קאמ. פארטיי.

מאסקווע, 25 (פאט) לויט ידיעות פון מאסקווע זאל זינאוויעוו האבען בעזייטיגט - געווארען פונ׳ם פאליטישען ביורא ביי דער קאמוניסטישער פארטיי.

דאס זאל האבען געשעהן צוליב דעם, וואס די קאמוניסטישע פארטיי מאכט זינאוויעוו׳ן פעראנטווארטליך פאר דער שעדליכער ארבייט פון דער אפאזיציע.

ס׳זאל אויך האבען בעזייטיגט געווארען פון זיין אמט דער פארזיצער פון רעוואלוציאנערען קריגס-ראט לאשעוויטש..

א מיליאנען-אפערע אין דער פויזנער באהן-דירעקציע.

הויכע באהן-בעאמטע האבען גע׳גנב׳עט מיט דער ברייטער האנד.

פויזען, 25 (טעלעפאניש) אין דער פויזנער באהן-דירעקציע איז ענטדעקט געווארען, אז עטליכע בעאמטע האבען א לאנגע צייט געמאכט פערשידענע מיסברויכען, וועלכע זענען בעשטאנען דערין, אז געוויסע העכערע בעאמטע פון דער באהן-דירעקציע האבען אויסגעשריבען רעכנונגען אויף גרויסע סומעס פאר פערשידענע בוי-מאטעריאלען און אנדערע סחורות, וועלכע זענען פאקטיש נישט געקויפט געווארען.

דערווייל זענען שוין ארעסטירט: דער ביורא-לייטער פון דער פויזנער באהן-דירעקציע שימאנסקי, דער הויכער בעאמטער פילינגער און דער רעכנונג-אפטיילונג-דירעקטאר שיפער.

פילינגער ווערט אויך בעשולדיגט אין מיליאנען-אפערעס, וועלכע ער איז בעגאנגען אין דער עמעריטור-קאסע.

אין דער אפערע זענען אויך פערמישט עטליכע פויזנער גרעסערע בוי-אונטערנעהמונגען, וועלכע האבען אויסגעשטעלט פיקטיווע רעכנונגען.

דער פראצעס געגען די בעשולדיגטע וועט פארקומען אין אנהויב אקטאבער. ס׳ווערען ארויסגערופען ביז 200 עדות.

וועגען אנ׳ארט פאר פוילען אין ראט פון פעלקער-ליגע.

כאראקטעריסטישער ארטיקעל אין א טשעכישער אפיציעלער צייטונג.

פראג, 25. (פאט) „טשעסקע סלאווא" רעדט ארום אין אנ׳ארטיקעל די פראגע וועגען פוילען אין דער פעלקער-ליגע און קומט צום אויספיהר, אז אין אינטערעס פון טשעכיען ליגט, אז פוילען זאל בעקומען א שטענדיגען ארט אין ראט פון דער פעלקער ליגע.

אז פוילען זאל נישט בלייבען אויסער דער פעלקער-ליגע — שרייבט „טש. סלאווא" — ליגט אויך אין אינטערעס פון טשעכיען, וועלכע וויל, פונקט ווי פוילען, אז ס׳זאל פערזיכערט און פערשטארקט ווערען דער שלום אין איירָאפא.

יודען געווינען דאס גרויסע געווינס ביי דער סאוויעט-רעגירונג.

מאסקווע. (יט"א). די צוויי גרויסע געווינסען פון 50,000 און 100,000 רובעל פון דער ערשטער מלוכה׳שער געווינס-הלואה, וואס האט זיך ערשט וואס פערענדיגט אין לענינגראד, זענען אריינגעפאלען צו מאסקווער יודען: די 50,000 רובעל האט געוואונען דער יודישער דאקטאר יערוזאלימסקי, און די 100 טויזענד רובעל—דער הענדלער מיט פארב און כעמישע ארטיקלען חלפין.

ד"ר יערוזאלימסקי איז א פוילישער יוד, געבוירען אין סוואלק. ער איז שוין נאהענט פון 60 יאהר, אנ׳אונפערמעגליכער מענש. דער צווייטער געווינער איז א פערמעגליכער מענש.

די סובסידיע פון דער א"י רעגירונג פאר׳ן העברעאישען שול-וועזען.

ירושלים. (י.ט.א.) די ארץ-ישראל-רעגירונג האט מיטגעטיילט דעם ועד החנוך פון ציוניסטישען עקזעקוטיוו, אז די הייאיעהריגע רעגירונגס-סובסידיע פאר די העברעאישע שולען וועט בעטרעפען 12,500 פונט.

די ביז-איצטיגע יעהרליכע רעגירונגס-סובסידיע פאר די העברעאישע שולען האט בעטראפען נישט מעהר ווי 2,664 פונט.

אויטא-קאטאסטראפע.

פאריז, 25 (פאט) בעת אנ׳אויטא-קאטאסטראפע הינטער אינסברוק זענען שווער פערוואונדעט געווארען: דער גלח אפאלעטא און מארקיז טעאדאלא.

דורכפאל פון פוילישע ציקליסטען

אויפ׳ן אינטערנאצ. ציקליסטען-געיעג.

מעדאליאן. 25 (פאט). אינ׳ם ערשטען טאג פונ׳ם אינטערנאציאנאלען ציקליסטען-געיעג זענען אדורכגעפאלען אלע פוילישע ציקליסטען: לאזארסקי און שמידט אין די פאר-לויפען און שימטשיק — אין דעם פערטעל-פינאל.

פרעסע-תקנות

פאר אלע פוילישע געביטען.

ווארשא, 25 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) פון רעגירונגס-קרייזען טיילט מען מיט, אז ס׳ווערט פארבערייט א געזעץ-פראיעקט, לויט וועלכען די פרעסע-תקנות אין אלע פוילישע געביטען זאלען אויסגעגליכען ווערען. דאס געזעץ זאל אריין אין קראפט אויפ׳ן גרונד פון א דעקרעט פון מלוכה-פרעזידענט.

העכסטער 15 מיליאָן דאָלאַר
האָט ביז איצט געבראַכט די דזשאָינט-קאַמפּאַניע.

נ י ו - י אָ ר ק. (י.ט.אַ.) לויט דער ערקלערונג פון דזשאָן דור בראַון, דעם אָנ־פיהרער פון דער דזשאָינט-קאָמפּאַניע, האָט דער קאמפּיין-קאָמיטעט שוין בעקו־מען פערשפּרעכונגען אויף אַ סומע פון 15,772,730 דאָלאַר. פון דאָזיגען חשבון קומט אויס, אַז דורכשניטליך האָט יעדער אַמעריקאַנער יוד בייגעשטייערט מיט 7,15 דאָלאַר לטובת די דזשאָינט-קאָמפּאַניע. און פערגלייך מיט אַלע אַנדערע קאַמ־פּיינס, וואָס זענען ווען עס איז דורכגעפיהרט געוואָרען אין אַמעריקאַ, האָבען די אַמעריקאַנער יודען איצט בייגעשטייערט מיט דער גרעסטער סומע.

אין צייט פון דער מלחמה בעת דער קאָמפּאַניע צו העלפען די אַמעריקאַ־נער סאָלדאַטען האָט די דורכשניטליכע בעשטייערונג פון יעדען אַמעריקאַנער בירגער בעטראָפען 2,10 דאָלאַר.

ענדערונגען אינ'ם צוזאַמענשטעל פון דער רעגירונג.
אינערן-מינ. מלאָדזיאַנאָווסקי זאָל דימיסיאָנירען.

וואַרשאָ, 25. „זשעטשפּאָספּאָליטאַ" שרייבט:

בעת דעם מיטאָג, וואָס איז אַרויסגעגעבען-געוואָרען דורכ'ן מלוכה-פּרעזי־דענט מאָשטשיצקי פאַר די פאַמיליעס פון מאַרשאַל פּילסודסקי און פּרעמיער באַרטעל, זענען אַרומגערעדט-געוואָרען פראַגען וועגען דורכפיהרען בעדייטענדע ענדערונגען אין דעם צוזאַמענשטעל פון דער רעגירונג. אין דער ערשטער רייה — וועגען תיכף דורכפיהרען פּערסאָנאַלע ענדערונגען אויף אַ רייה העכערע מלוכה-פּאָסטענס. מ'האָט אויך גערעדט וועגען דימיסיע פון אינערן-מיניסטער מלאָדזיאַנאָווסקי.

פּוילען האָט נישט קיין שום מלחמה-טענדענצען לגבי סאָוויעט-רוסלאַנד.
געשפּרעך צווישען מארש. פּילסודסקי און אַמבאַסאַדאָר וואָיקאָוו.

וואַרשאַ, 25. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) פון גוט-אינ־פאָרמירטע קוועלען טיילט מען מיט, אַז די טעג איז פאָרגעקומען אַ גע־שפּרעך צווישען מאַרשאַל פּילסודסקי און דעם סאָוויעטישען אַמבאַסאַדאָר אין וואַרשא ה' וואָיקאָוו.

בעת'ן געשפּרעך האָט מאַרשאַל פּיל־סודסקי ערקלערט, אַז פּוילען האָט נישט איצט קיין שום מלחמה-טענדענ־צען, בעזונדערס לגבי רוסלאַנד, מיט וועמען פּוילען דאַרף און מוז לעבען בשלום.

מאַרשאַל פּילסודסקי האָט אונטער־געשטראָכען, אַז בכלל וויל די רעגי־רונג דערהאַלטען פרידליכע בעציהונגען אויפ'ן מזרח.

נישטאָ קיין האָפנונגען
אַז דער ענגלישער קוילען שטרייק זאָל זיך צערענדיגען.

לאָנדאָן, 25. (ספּ. טעל.) נאָך דער לעצטער דעבאַטע אין ענגלישען פּאַרלאַמענט, האָט מען געהאַלטען, אַז ס'האָט זיך געשאַפען אַ וועג אויף צו קע־נען קומען צו אַ פערשטענדיגונג מיט די פיהרער פון די קוילען-אַרבייטער און פערענדיגען דעם שטרייק.

ס'ווייזט זיך אָבער אַרויס, אַז ביידע צדדים זענען איינגעשפּאַרט, און עס איז נישט פאַראַן קיין שום אויסזיכט, אַז דער שטרייק זאָל אַזוי שנעל פער־ענדיגט ווערען.

דריטע אַלגעמיינע קאָנפערענץ פון דער געזעלשאַפט „אָרט".

בערלין. (י.ט.א.) דעם 8-טען אוי־גוסט ה.י. וועט אין בערלין אָבגעהאַל־טען ווערען די 3-טע אַלגעמיינע קאָנ־פערענץ פון דער געזעלשאַפט „אָרט" אין פערשידענע לענדער פון אייראָפּאַ און אַמעריקאַ. די טאָג-אָרדנונג פון דער קאָנפערענץ, וועלכע איז שוין אויסגע־אַרבייט געוואָרען דורך דעם צענטראַל־קאָמיטעט פון די אָרט-געזעלשאַפטען, זעהט פאָר צווישען אַנדערע: בעריכטען פון דער אָרט-טעטיגקייט אין פערשי־דענע לענדער אַ בעריכט פון דער אָרט-טעטיגקייט אין פּוילען וועט אָבגעבען ד"ר זילבערפאַרב.

שוועריגקייטען פאַר דער יודישער פּראָלעטאַריזאַ־ציע אין רוסלאַנד.

מאָסקווע, (יט"אַ) די אוקראַאינישע רעגירונג האָט פאָרגעשלאָגען, ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, דעם אוקראַאי־נישען העכסטען ראַט פאַרווירטשאַפט אויסצואַרבייטען אַ פּלאַן, ווי אַזוי אַריינ־צוציהען די יודישע בעפעלקערונג אין דער אַרבייט פון דער גרויס-אינדוסטרי. ווי עס ווערט איצט בעקאַנט, איז שוין דער פּראָיעקט אויסגעאַרבייט געוואָרען און וועט אינגיכען אַריינגעטראָגען ווערען צו דער בעשטעטיגונג פון דעם איקראַאינער קאָמיסאַרען-ראַט.

דער פאָרזיצער פון ווי.טשאַפּ.ס-ראַט האָט אָבער ערקלעהרט, אַז צוליב דעם איצטיגען מצב פון דער אינדוסטרי און דער אַרבייטסלאָזיגקייט צווישען נישט־יודישע אַרבייטער, וועט די צאָהל פון די יודישע אַרבייטער, וואָס וועלען אַריינגעצויגען ווערען אין דער אינדוס־טרי, פאָרלויפיג זיין בעגרעניצט. די ערשטע צייט וועט מען אַריינעהמען אין די פאַבריקען העכסטענס 600 מענ־שען.

קאָנגרעס פון דרום אפריקאַנ־שען יודענטום.

יאָהאַניסבורג. (י.ט.א.) דער עקזעקוטיוו פון פערבאַנד פון די יודען אין דרום-אַפריקע האָט בעשלאָסען צו־נויפרופען אויף דעם 10 טען אָקטאָבער ה. י. אַ קאָנגרעס פון די יודען אין דרום-אַפריקע. אין קאָנגרעס וועלען זיך בעטייליגען אַלע יודישע קהלות אין דרום-אַפריקע.

יודישער קריגס-אינוואַליד בע־שאָנקען מיט אַ רעטונגס־מעדאַל.

בערלין, (י. ט, א.). די פּרייסישע רעגירונג האָט בעשאָנקען דעם יודישען סוחר איזידאָר נאַטאַן פון פראַנקפורט ביים אָדער מיט אַ רעטונגס-מעדאַל. נישט קוקענדיג אויף זיין זעהר שוואַ־כען געזונד-צושטאַנד, וואָס איז געקו־מען צוליב'ן בעטייליגען זיך אין קריג, האָט נאַטאַן, איינשטעלענדיג זיין איי־גען לעבען, אָבגעראַטעוועט פון טויט אַ יונגענמאַן, וואָס האָט זיך געטרונקען בעת'ן באַדען אין טייך אָדער.

זיצונג פון דער קאָמיסיע פאַר יודישער נאַציאָנאַלער הלואה פאַר ארץ-ישראל
סענאַטאָר רינגעל גרייט צו דעם רעפעראַט.

לאָנדאָן, (י. ט. א.) נאָך דעם ווי עס וועלען זיך ענדיגען די זיצונגען פון גרויסען ציוניסטישען אַקציאָנס־קאָמיטעט וועט אין לאָנדאָן אָפּגעהאַלטען ווערען אַ זיצונג פון דער קאָמיסיע, וואָס איז געוועהלט געוואָרען דורכ'ן לעצטען 14-טען ציוניסטישען קאָנגרעס, פאַר ענינים פון דער יודישער נאַציאָ־נאַלער הלואה פאַר ארץ-ישראל. ווי בעקאַנט האָט דער 14-טער ציוניסטי־שער קאָנגרעס אויסגעוועהלט אַ קאָמיסיע פון 7 פּערזאַן, מיט דער אויפגאַבע צו שטודירען און אויסאַרבייטען אַ פּראָ־יעקט פון אַ יודישער נאַציאָנאַלער הלואה אין דער הויך פון 10 מיליאָן פונט פאַר דעם אויפבוי פון ארץ-ישראל. אלס פאָרזיצער פון דער קאָמיסיע מיט דער אויפגאַבע פאָרצובערייטען אַ געהע־ריגען רעפעראַט, איז אויסגעוועהלט געוואָרען דר. רופּין. לעצטענס האָט ד"ר רופּין מיטגעטיילט דעם קאָמיסיע־מיטגליד ד"ר רינגעל, דאָס ער וועט נישט קענען קומען אויף דער זיצונג פון דער קאָמיסיע און בעט דעריבער דעם ד"ר רינגעל איבערצונעמען דעם פאָרזיץ פון דער קאָמיסיע און פאָרבע־רייטען אַ געהעריגען רעפעראַט. ווי מיר דערוויסען זיך, האָט סענאַטאָר רינגעל די דאָזיגע מיסיע אָנגענומען.

בלוטיגע געשלעג אין אדעס
צוליב אַ קלאַנג, אַז יודען האָבען פערכאַפּט אַ קלויסטער.

מאָסקווע, (י. ט. א.) צוליב אַ פאַל־שען קלאַנג, אַז יודען האָבען פערכאַפּט אַ פּראָוואָסלאַווען קלויסטער, איז אין אַדעס פאָרגעקומען אַ בלוטיג געשלעג צווישען די אָנהענגער פון דער „לעבע־דיגער" (רעפאָרמירטער) און „טויטער" (אָרטאָדאָקסישער) קירכע.

לויט אַן אָפּמאַך צווישען די אָנהענ־גער פון דער „טויטער" און „לעבעדי־גער" קירכע איז דער קלויסטער, וואָס געפינט זיך אויף דער אָדעסער פאָר־שטאָדט „פּערעסיפּ" איבערגעגעבען גע־וואָרען צו די „לעבעדיגע". אַ קליינע טייל פון די „טויטע" האָט זיך אָבער נישט אונטערגעוואָרפען דעם בעשלוס פון דער געמיינדע, און ווען די גלחים פון דער „לעבעדיגער" זענען צום ער־שטען מאָל געקומען אָפּריכטען גאָטעס־דינסט, האָבען די אָנהענגערינס פון דער „טויטער" אַרויסגעלאָזען אַ קלאַנג, אַז די „לעבעדיגע" גלחים זענען „איבער־געטוישטע זשידעס". אַ באַנדע פאַנאַטישע פרויען האָט זיך אַריינגעריסען אין קלויס־טער, און גוט צוזיקט די „איבערגעטוי־שטע זשידעס"... דערנאָך זענען זיי אַרויס אין גאַס און געשריגען צווישען המון, אַז יודען בעהאַלטען זיך אין קלויס־טער.

די פרויען האָבען זיך געלאָזט איבער די פאַבריקען און וואַרשטאַטען און אַגי־טירט די אַרבייטער זאָלען געהען זיך אָפּרעכענען מיט די „לעבעדיגע" און מיט די זשידעס, וואָס האָבען פערכאַפּט דעם קלויסטער.

עס איז אַרויסגערופען געוואָרען אַנ'־אָפּטיילונג מיליץ, וועלכע האָט פאַר־געשלאָגען, אַז אַ דעלעגאַציע פון פרויען זאָל געהען רעווידירען דעם קלויסטער און זעהען, צו דאָרט זענען נישט בע־האַלטען קיין יודען. אַ דעלעגאַציע פון 10 פרויען האָט רעווידירט דעם קלויס־טער און געמאָלדען דעם פערזאַמעלטען המון, אַז קיין יודען זענען אין קלויס־טער נישטאָ... די צוויישטע פרויען האָבען אָבער נישט געוואָלט גלויבען, אַרויסזאָגענדיג אַ חשד, אַז די דעלעגאַט־קעס געהערען אַליין, צו די „לעבעדיגע". עס איז ווייטער אויסגעבראָכען אַ גע־שלעג, אין וועלכען עס האָבען גע־ליטען 15 מענשען. דער קלויסטער איז פער'חתמ'ט ביז דער סיכסוך צווישען די „טויטע" און „לעבעדיגע" וועט אויס־געגליכען ווערען.

די קאָלאָניזאַציע פון ספרדישע יודען אין ארץ-ישראל.

ירושלים. (י.ט.אַ.) דאָס בעזעצען זיך פון ספרדישע יודען אין ארץ-ישראל טרעפט אָן אויף גרעסערע שוועריגקיי־טען צוליב דעם, וואָס ס'רוב ספרדים, וואָס קומען אין לאַנד, האָבען נישט גענוגענדע געלד מיטלען. דער פּרעזי־דענט פון וועלט-פערבאַנד פון די ספרדישע יודען ה' פּיציאָטאָ איז דערי־בער אָפּגעפאָהרען קיין אייראָפּאַ אויף צו פיהרען אַ פּראָפּאַגאַנדע צווישען די ספרדישע אין די אייראָפּעאישע לענדער זיי זאָלען בייהילפיג זיין דעם בעזעצען זיך פון ספרדים אויפ'ן לאַנד אין ארץ ישראל.

אכטונג! ציימונגס-פערשפּרייטער!
מ ר גרינדערס פון אונפאַרטייאישען צייטונגס־פערשפּרייטערס-פעראיין מאַכען בעקאַנט, אַז דינסטאַג דעם 27. יולי, פּונקט 6 אַ זייגער נאָכמ. קומט פאָר אַ
גרינדונגס-פערזאַמלונג
פון ציימונגס-פערשפּרייטער.
מ'בעט אַלע צייטונגס-פערשפּרייטער צו קומען פּינקטליך פעטריקאָווער גאַס 66.
מיט אַכטונג
גרינדערס פון אונפּאַרטייאישע
851 צייטונגס-פערשפּרייטערס-פעראיין.

Dr. med. Braun
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען
און מענער שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ ליכט (האָר אויספאַל).
23 פּאָלודניאָוואַ 23
— — טעלעפאָן 26 40. — —
נעהמט אָן פון 9–10 און פון 6–8 אָווענד.

אונזער טיפסטען ביילייד דריקען מיר אויס אונזער ראַט-מיטגליד ה'
מנחם קירשבוים, צום טויט פון זיין ברודער
חיים יצחק נ. ע.
אין זיין ווייטערדיגען קאַמף זאָל ער זיין טרייסט געפינען!
ראַט פון דער יוד. פאָלקס-פּאַרטיי אין לאָדז.

צוליב'ן טויט פון זיין ברודער חיים יצחק נ. ע.
דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל אונזער פאָרזיצענדען ה
מנחם קירשבוים.
צענטראַלער יוד. קליינהענדלער פעראיין
852 אויף דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע זאַוואַדזקאַ 5.

לידידי הנאמן הינך ליכטנשטיין.
ממרחקים הנני מנחמך על מות אמך
רבקה מינדעל ז"ל
ביום ועש"ק, פ' ואתחנן תרפ"ו בעיר לודז. יחד עם נחמת ציון וירושלים,
תנחם גם נפשך ותרגיע למחוז חפצנו.
850 תנצב"ה
צבי בענעט.

אכטונג, צייטונגס-פערשפּרייטער!!!
היינט, מאָנטאָג, פּינקטליך 7 אָווענד קומט פאָר אין לאָקאַל פון קולטור-אַמט (נאָוואָמיעסקאַ 27)
אַ אָרגאַניזאַציאָנס-פערזאַמלונג
וועגען גרינדען אַ פּראָפעסיאָנ. פעראיין פון צייטונגס-פערשפּרייטער.
845
אַלע חברים צייטונגס-פערשפּרייטער מוזען קומען פּינקטליך. קיין איינער טאָר נישט פעהלען, ווייל ס'האַנ־דעלט זיך וועגען דער גאַנצער עקזיסטענץ פון דעם פאַך.
מיט אַכטונג
אַ גרופּע צייטונגס-פערשפּרייטער.

Dr. med.
WOLF EYCHNER
Zgierska 38, tel. 34-72
ספּעצ. פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 6 ביז 8 אָווענד.
פון 12 ביז 1 מיטאָג אין דער לעטשניצע אויף נייערס מאַרק, פּעטריקאָווער 294.

Dr. Adam GROSGLIK
27 Aleje Kościuszki 27.
הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען.
רענטגען און ליכט - אינסטיטוט.
נעהמט אָן פון 4 ביז 7 אָווענד.
111

לאדז. 26 יולי 1926

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז. 26 יולי 1926

אימיגראציע

אונזער טובה חענעז.

סוף כל סוף קאן מען דאך אויף יעדער זאך געפינען א תירוץ, און א — ריכטיגען תירוץ.

וואס פאר אנ׳עולה און וואס פאר א שאנד-טאט עס זאל נישט אפגעטון ווערען, שטעהט שטענדיג די פערענטפערונג גרייט צו דער „פערפיגונג“ פונ׳ם געוויסען, און אויב דער גרייטער תירוץ בעפרידיגט נישט לחלוטין די בע׳עולה׳טע, האט ער אבער די מעלה, וואס די, וועלכע בעניצען זיך מיט איהם, בערוהיגען זייער געוויסען, און ווערען „אין ארדנונג“.

אט האט איצט, צום ביישפיל, דער אמעריקאנישער דעפוטאט האלידע, אויף אנ׳אמעריקאנישען אופן ענטדעקט א נייע אמעריקא, אז די אימיגראציע-בעגרענצונגען זענען גאר א טובה פאר יודען, און אז ווען די דאזיגע בעגרענצונגען זאלען נישט אויפ׳ן הארבסטען אופן איינגעפיהרט ווערען, וואלט עס געווען א גרויסע סכנה פאר דער עקזיסטענץ פון די אמעריקאנער יודען, מחמת דער צופלוס פון יודען-איינוואנדערער וואלט דאך געבראכט צו דעם „אייראפעאישען ווידערקלאנג“ - צו א שארפען אנטיסעמיטיזם...

דורך דעם אבער – האט דערזעלבער ענטדעקער דערקלעהרט – דורך דעם, וואס מיר בעגרעניצען די איינוואנדערונג פון נייע אימיגראנטען, בעקומען די אלטע איינוואוינער די מעגליכקייט צו אסימילען זיך אין אמעריקא.

און דאס, הייסט עס, דארף עס זיין דער פאזיטיווסטער מאמענט, וואס דער קאנגרעסמאן האלידע זעהט אין דעם פערהאקען די טויערען פאר די פערצווייפעלטע יודישע מאסען – ס׳איז א נייער גם זו לטובה, וואס מיר – אלס אבסאלוט נישט פעראינטערעסירטע אין דער אסימילאציע פון די אמעריקאנער יודען – פאסען איהם אויף גאר אנדערש. אונז, למשל, ווילט זיך גארנישט, אז אונזערע אמעריקאנער ברידער זאלען ענטפאלקט ווערען, און זאלען פערלירען זייער ספעציפישקייט אלס קינדער פון אנ׳אלטער קולטור.

און – דעריבער טאקי זענען מיר מוחל דעם קאנגרעסמאן האלידע און זיינס גלייכען, ווען זיי פערזיכערען אונז, אז – „קיין שום קלאס וועט פון די דאזיגע אימיגראציע - בעגרענצונגען נישט געווינען מעהר, ווי די יודען“.

– מוחל טובות, מוחל פריווילעגיעס! גיט אונז בעסער מענשליכע רעכט פון פרייער וואנדערונג! מן.

די פראגע פון די פערהאלטענע ארץ-ישראל-עולים אין ענגלישען פארלאמענט.

לאנדאן. (י.ט.א.) אויף דער זיצונג פון ענגלישען פארלאמענט, דעם 20-כען ה. ח. האט דער אבער-לייטנאנט קענווארטי צום דריטען מאל אינטערפעלירט דעם קאלאניעס-מיניסטער מכח דעם פערהאלטען אין באגדאד ארץ-ישראל-עולים פון איראק.

קאלאניעס מיניסטער אמערי האט געענטפערט: איך האב בעקומען מכח דעם ענין בעריכטען פון די אבער-קאמיסארען אין ארץ-ישראל און אין איראק. לארד פלומער טיילט-מיט, דאס ער האט בעשטימט א קאמיסיע, וואס זאל אויספארשען דעם ענין. די קאמיסיע וועט צושטעלען א בעריכט פון דער דורכגעפיהרטער אויספארשונג. עס איז אגב א ספק, צי די דערמאנטע פאמיליען האבען ווירקליך די נויטיגע סומען, וואס פאדערען זיך לויט׳ן איינוואנדערונגס-געזעץ.

די ענטדעקטע גרויסע שפיאנאזש-אפערע

פון וועמען האבען זיך ווערבירט די שפיאנען. — שפיונען פיהרען צום ד״ר טשען גענעראל-שטאב. — ארעסטען צווישען מיליטער-לייט. — דער ענטדעקטער שפיאנאז-מאטעריאל.

וועגען דער שפיאנאזש-אפערע, וואס איז די לעצטע וואך ענטדעקט געווארען אין פשעמישל און וואס איז געווען פערצווייגט אויף קראקא, לעמבערג און פויזען, ווערט מען יעדען טאג געוואויר אלץ מעהר סענסאציאנעלע פרטים. דער קארעספאנדענט פונ׳ם אפיזיאז „גלאס פראוודי“ ברענגט איצט וועגען דער אפערע א רייה זעהר אינטערעסאנטע איינצעלהייטען.

די דאזיגע שפיאנען-ארגאניזאציע איז געווען שטארק פערצווייגט און צו איהרע צילען זענען אויסגענוצט געווארען די אוקראינישע קרייזען, וואס שטרעבען אפצורייסען אוקראינע פון פוילען. דער צענטער פון דער גאנצער שפיאנאזש-טעטיגקייט איז געווען די אוקראינישע מיליטערישע ארגאניזאציע, וועלכע עקזיסטירט אין מזרח-גאליציען זייט׳ן יאהר 1921. די מיטגלידער פון דער דאזיגער ארגאניזאציע האבען זיך צוזאמענגעשטעלט פון מיטגלידס-אפצאהל פון אוקראינער עמיגראנטען אין אמעריקא, פון די געלדער, וואס פלעגען איינפליסען פאר שפיאנאזש-טעטיגקייט לטובת דייטשלאנד און רוסלאנד און פון רויב - אנפאלען, וואס פלעגען פון צייט צו צייט אויסגעפיהרט ווערען. אזעלכע אנפאלען זענען אויסגעפיהרט געווארען אין קרייז קאלוש, דאלינא און גאליציען. אפילו אין פויזנער געביט איז אויסגעפיהרט געווארען אזא אנפאל.

שוין זייט א לענגערע צייט, ווי די פאליטישע פאליציי האט פעסטגעשטעלט אז בראש פון דער או. וו. א. (אוקראינסקא ארגאניזאציא וואיסקאווא) שטעהט גענעראל קאנאוואלעץ, א געוועזענער עסטרייכישער אפיציר און שפעטער דער פיהרער פונ׳ם קארפוס „סיטשאווי שיסעס“. אין יאהר 1918 איז ער איבערפאלען מזרח - גאליציען, נאר ער איז ארויסגעשטויסען געווארען און מיט די רעשטלעך פון זיין „קארפוס“ אין טשעכאסלאוואקיען.

אין אנהויב האבען זיך די דאזיגע גרופען געהאט די אינטערשטיצונג פון דער טשעכאסלאוואקישער רעגירונג.

אין 1923 האט זיך קאנאוואלעץ מיט זיין געהילף פולקאווניק וואסיל קושאלסקי און דער שטאב פון או. וו. א. אריבערגעטראגען קיין בערלין. דארט איז די א. וו. א. איינגעטיילט געווארען אין סעקציעס. בראש פון דער אויספארשונגס - סעקציע איז געשטאנען די בערימטע אלגא בעסאראבאווא, בעת מ׳האט איהר ארעסטירט האט מען ביי איהר געפונען אריגינעלע אינסטרוקציעס פון דייטשען גענעראל-שטאב. די פאליטישע פאליציי האט דאן אזוי צוקלאפט די לעמבערגער אפטיילונג אז זי האט זיך ביז איצט נישט צוריקגעשטעלט און די הויפט טעטיגקייט פון דער שפיאנען-ארגאניזאציע אין פשעמישל און קראקע, וואו ס׳זענען דא ביז 400 אוקראינער סטודענטען.

דער דייטשער גענעראל-שטאב האט קאמאנדירט צו דער אויספארשונג-ארגאניזאציע פון או. א. וו. דעם מאיאר קניש. די אוקראינער, וואס זענען געווען אין אקטיווען מיליטער-דינסט, האבען געזאלט צו שטעלען מיליטערישע געהיימנישען. מ׳האט אין דער שפיאנען-נעץ אריינגעצויגען אויך נישט-אוקראינער און וויפיל ציווילע פאלאקען. די שפיאנען ארגאניזאציע האט פערשפרייט איהר נעץ אפילו אין פויזען, הגם ווייטער ווי אין דיוויזיע-אפטיילונגען איז איהר נישט געלונגען אריינצוקימען. פון די מיליטערישע קאנצעלאריעס פלעגט מען ארויס׳גנב׳נען די מאביליזאציאנס-בעפעהלען, געהיימע צירקולארען א. א. וו. מ׳פלעגט זיי אפפאטאגראפירען און שפעטער זיי צוריק אומקערען אויף זייער ארט. די גרעסטע צאהל אזעלכע דאקומענטען האט מען ארויסבעקומען אין פשעמישל.

די פאליטישע פאליציי האט גאך פאראיאהרען אנגעטראפען אויף די שפורען פון דער שפיאנען-ארגאניזאציע, נאר האט איהר געהאלטען אונטער א אבסערוואציע. ווען די שפורען האבען געבראכט קיין פשעמישל, קראקא און פויזען, האט מען אין איין טאג געמאכט ארעסטען אין אלע ערטער מיט א מאל און מ׳האט ענדעקט די אפערע.

ביז איצט זענען ארעסטירט 50 פערזאן, צווישען זיי 19 מיליטער-לייט און 2 מיליטער-בעאמטע. ס׳זענען אויך ארעסטירט געווארען 2 פרויען: די פרוי און טאכטער פונ׳ם ריכטער בוריטא אין פשעמישל.

אלע שפיאנען האבען זייער גאנצע גאזשע גענומען אין עפעקטיווע דאלארען. אין דער לעצטערמינוט איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז אין דער שפיאנען-אפערע זענען אויך פערמישט רוסישע אגענטען. אין בערלין איז דער „מאטעריאל“ סארטירט געווארען און איז פערטיילט געווארען פאר׳ן דייטשען און רוסישען גענעראל-שטאב.

איינינע ארעסטירטע האבען זיך מודה געווען אז זי׳ האבען ג האט אנ׳אינסטרוקציע, אז אויב זיי וועלען נישט קענען אנטלויפען קיין דייטשלאנד, זאלען זיי אנטלויפען קיין סאוויעט-רוסלאנד. מ׳דארף צוגעבען אז אין דער סאמע לעצטע צייט האבען זיך די רעשטלעך פון די „סיטשאווי שיסער“ אריבערגעטראגען קיין סאוויעט-אוקראינע.

ווייטערדיגע ידיעות שטעלען פעסט, אז די שפיאנאזש-ארגאניזאציע האט געארבייט אויך לטובת ליטע. א טייל שפיאנען האבען נישט געוואלט ארבייטען לטובת ליטע און דאס האט געבראכט צו שארפע קאנפליקטען, וואס טיילווייז א דאנק דעם איז דער שפיאנאזש ענטדעקט געווארען.

א חוץ דער בערלינער צענטראלע, זענען איינגעארדענט געווען סוב-צענטראלעס אין דאנציג, אין איגאווראצלאוו. ביי די שפיאנען האט מען א חוץ די מיליטערישע דאקומענטען געפונען דעם פלאן פון דער כעמישער פאבריק (פאטשיסק, גארבלין א. אנד.) מ׳האט געפונען פאטאגראפיעס פון בריקען, וויאדוקטען, פלענער, מאפעס פון פערשידענע ווענען.

מ׳האט פעסטגעשטעלט, אז ס׳איז פארגעברייטעט געווען א פלאן צו בעפרייען די 12 אוקראינער, וואס זענען ערשט פער׳משפט געווארען אין לעמבערג.

פעליקס דזיערזשינסקי.

„דער פחד פון דער בורזשואזיע-דער העלד פון פראלעטאריאט“.

אין „פרימארגען“ געפינען מיר פאלגענדע כאראקטעריסטיק פון דעם פערשטארבענעם פעליקס דזערזשינסקי.

אין מאסקווע איז פלוצלינג געשטארבען דער ראש פון דער טשעקא, פעליקס דזערזשינסקי.

די סאוויעטישע רעגירונג מאכט דעם נויטיגען פאראד, שטורמט אין אלע ארגאנען, קלינגט אין אלע גלאקען, דערציילט פערשידענע שבחים וועגען דעם פערשטארבענעם. צווישען אנדערע ווערט ער בעצייכענט אלס „דער פחד פון דער בורזשואזיע און דער העלד פון פראלעטאריאט“. און מיר שיינט, אז מיט דעם טיטול, ווייניגסטענס מיט דער ערשטער העלפט האבען זיי געטראפען דעם ריכטיגען פונקט: שוין לאנג האט די בורזשואזיע נישט געהאט אזא פחד פאר א מענשען ווי פאר דעם דזערזשינסקי. מיט דעם נאמען איז פערבונדען די גרויסע בלוטיגע פעריאדע פון „רויטען-טעראר“, וואס דויערט שוין אכט יאהר און מען זעהט גאך אלץ קיין סוף נישט.

נאטירלעך, האנדעלט זיך עס נישט וועגען א פערזאן, נאר וועגען א סיסטעם כאטש אין אונזער פאל האט די פערזאן רעפרעזענטירט אדער אפשר גאר געשאפען דעם סיסטעם.

ווער איז ער געווען?

א פוילישער סאציאליסט, א רעוואלוציאנער, איינער פון דער בערימטער קאמפס-ארגאניזאציע, וואס די פוילישע סאציאליסטישע פארטיי האט אמאל געשאפען, דורכגעמאכט די קאריערע פון א רעוואלוציאנער אין יענע צייטען, איז געזעסען אין ווארשאווער צענטען פאוויליאן, אין קבר פון א גאנצער ריי רעוואלוציאנערען, האט זיך דורכגעקלאפט און דורכגערעדט דורכ׳ן וואנד מיט׳ן בונדישען פיהרער וולאדימיר מעדעם, איז געווען אנ׳אידעאליסט, וואס איז זיך מקריב פאר׳ן פאלק, וואס קעמפט געגען דער געוואלט, געגען אומרעכט און טראגט שטאלץ די פאן פון מענשליכקייט און גערעכטיגקייט.

דאס איז געווען דזערזשינסקי אמאל.

אזוי האבען מיר איהם געזעהן און אזוי האבען מיר איהם אפגעשאצט. גאנץ אנדערש האט ער זיך אבער ארויסגעוויזען, ווען ער האט בעקומען די מאכט אין דער האנד. ס׳איז כמעט שווער צו געפינען אין דער געשיכטע א מענשען, וואס זאל זיין א וי אויסגעהאלטען, קאנסעקווענט, וואס זאל זיך נישט שרעקען פאר קיין שום קרבן, וואס זאל מיט א לייכטען געמיט אונטערשרייבען טויזענדער טויט-אורטיילען, און זאל דערביי קיין קרומע מינע נישט מאכען, זיך אויף קיין רגע נישט פערטראכטען און זאל זיין אזוי זיכער און איבערצייגט אין ריכטיגקייט פון זיינע בלוטיגע מעשים.

מיר האבען געזאגט, אז עס איז כמעט שווער צו געפינען אין דער געשיכטע זיין גלייכען, אנ׳ענליכע פיגור מיט דער זעלבער אויסגעהאלטענקייט און קאנסעקווענץ איז געווען טארקוועמאדא, דער בערימטער גרויס-אינקוויזיטאר. און דא זענען מיר געקומען צו דעם פונקט, פון וועלכען ס׳לאזט זיך ערקלערען די פערזאן פון דזערזשינסקין ווי אויך די סיסטעם, וועלכע ער האט רעפרעזענטירט.

וואס אזוינס איז געווען די אינקוויזיציע?

ווער איז געווען טארקוועמאדא? צי האט ער נישט געהאט קיין מענשליכע געפיהלען אין הארצען, צי איז איהם געווען פרעמד די מענשליכע שוואכקייט וואס הייסט רחמנות? ניין, לויט די נייעסטע פארשונגען זענען די אינקוויזיטארען געווען מענשען, מיט אלע מענשליכע שוואכקייטען. זיי האבען אבער רעפרעזענטירט און פערטיידיגט א סיסטעם א אמונה, וועלכע האט די אכזריות אומגעקעהרט און געמאכט פון איהר רחמנות.

לויט דער פארשטעלונג פון דער מיטעלאלטערליכע קאטוילישער קירך, עקזיסטירט נאר איין אמת, און דאס איז דער קאטוילישער גלויבען. די מענשליכע נשמה בענקט און דורשט נאך דעם גלויבען, וויל זיך ראטעווען פון אייביגער שטראף, פון די גיהונם - פלאמען, וואס דערוואַרט איהם. נאר דער שטן דערלאזט איהם נישט – ער האט פערכאפט די שליטה אויף דער וועלט, ער רייצט דעם מענשען צו זינד, ער מאכט איהם ווידערשפעניג געגען אמת. מען מוז דערום זעהן די נשמה צו ראטעווען פון שטנ׳ס האנד. און אויב קיין אנדער מיטעל העלפט נישט, צו פערטרייבען דעם שטן, דארף מען דעם זינדיגען גוף פערברענען, צעשטערען, פערניכטען, כדי אויסצולייזען די ריינע, אומשולדיגע נשמה. דער אינקוויזיטאר האט דערום גאנץ רוהיג געקענט קוקען, ווי מען פייניגט די אפיקורסים, ווי מען צינדט אן שייטער-הויפענס, ווי מענשען קומען אום אין שרעקליכע יסורים. דאס זענען פאר איהם געווען נאר מעשה-שטן, וועלכער דרייט זיך און קארטשעט זיך אין די פלאמען, אבער די נשמה פרייט זיך וואס באלד, באלד, וועט זי ווערען אויסגעלייזט.

דער אינקוויזיטאר האט דערום געקענט שטיין און זינגען א לויב - געזאנג ביים שייטער-הויפען. פאר איהם זענען די קולות און די געשרייען פון די געפייניגטע געווען נאר א בעוויז, דאס דער אמת איז מנצח, און אז די גאולה איז שוין נאהענט.

אין א געוויסען זין איז אויך דער לעניניזם צו פערשטיין אלס א רעליגיע. דאס איז א גלויבען, אז עס עקזיסטירט נאר איין אמת און דער אמת איז שוין ענטדעקט און פארמולירט געווארען. ס׳איז נישט קיין פראגע פון טעאריע, וואו ס׳איז מעגליך א דיסקוסיע, א מיינונג-פערשידענהייט. ס׳איז א גלויבען, א אמונה, וועלכע דערלאזט נישט קיין שום ספק און יעדע מין דיסקוסיע איז אויסגעשלאסען. דערפאר איז נישט נויטיג קיין פרייע פרעסע, ס׳איז נישט דערלאזבאר קיין פרייע פערזאמלונג, אפילו קיין שטרייק טאר אין דער מלכות פון אמת נישט פארקומען. די מענשען דורשטען און בענקען נאך דעם אמת, זיי ווילען אויסגעלייזט ווערען פון שטנ׳ס האנד, וואס האלט די וועלט געפאנגען אין נעץ פון קאפיטאליזם. אבער די מאכט פון שטן איז שטארק, ער לאזט זיין קרבן נישט ארויס אזוי לייכט פון האנד, מ׳מוז קעגען איהם אננעמען שטרענגע מיטלען. וואס פאר א בעדייטונג האבען די טויזענדער אדער אפילו די צענדליגער טויזענטער מענשען, וואס קומען אום, ווען ס׳האנדעלט זיך וועגען נצחון פון אמת?

„דער פחד פון דער בורזשואזיע, דער העלד פון פראלעטאריאט“ — אזוי רופען דזערזשינסקין, זיינע חברים אין זייער הספד. צי איז דאס א צופאל, וואס דעם זעלבען טיטול האט אמאל די קאטאלישע קירכע געגעבען טארקוועמאדאן. אויך ער האט געהייסען: „דער פחד פון די אומגלויביגע, דער העלד פון גלויבען“.

די געשיכטע חזרט זיך איבער. ס׳בייטען זיך פערזאנען און סיסטעמען, אבער דער קרן בלייבט דער זעלבער, ס׳איז דער פאנאטישער גלויבען, וועלכער האט אין מאסקווע געבראכט טויזענדער קרבנות דורך דזערזשינסקיס האנד אזוי גוט, ווי ער האט מיט הונדערטער יאהרען צוריק אין שפאניען געפאדערט זיינע קרבנות דורך טארקוועמאדאס האנד

נייער פאלקסבלאט
.26 יולי 1926.

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט
.26 יולי 1926.

26
מאנטאג
מן
אב תרו"ו

יולי.
זון-אויפגאנג 4.10
זון-אונטערגאנג 6,57
לענג פון טאג 14,24

פראפ. קעמערער
אויף די לאדזער פערד-געיעגען

(א) נעכטען פארמיטאג זענען קיין לאדז געקומען א גרעסערע צאהל מענשען פון ווארשא, צו די פערד-געיעגען.

א זייגער צוויי איז דורך פיעטריקאווער-גאס אויך אדורכגעפאהרען אין א לוקסוס-אויטא פראפ. קעמערער, פאהרענדיג אין דער ריכטונג צו די פערד-געיעגען.

לאדז
בעקומען קרעדיטען אויף עפענטליכע ארבייטען.

(–) נעכטען האט די וואיעוואודזטווע דערהאלטען פון ווארשא 315 טויזענד זלאטעס, וועלכע זענען בעשטימט צו פיהרען ווייטערע עפענטליכע ארבייטען אין לאדז.

דאס געלד וועט אויסגענוצט ווערען צו ענדיגען די ארבייטען ביי ברוקירען די גאסען און איינפיהרען נייע פלאנטאציעס.

קהלה
בעשטעטיגט די וואהל פון וויצע-פרעזעס.

(–) ווי מיר דערוויסען זיך, האט די רעגירונגס-אויפזיכטס-מאכט אין לאדז בעשטעטיגט די וואהל פון קהלה-ראטס-פארזיצער סענאטאר מענדעלסאן.

נישט בעשטעטיגט
די יודישע מיליטערישע ארגאניזאציע „בערעק יאסעלעוויטש"

(–) דא נישט לאנג האבען זיך די ה"ה מייזלער און בליישטיין געווענדעט אין אינערן-מיניסטעריום מיט א בקשה צו ערלויבען צו שאפען א מיליטערישע ארגאניזאציע אויפ'ן נאמען פון „פולקערעק יאסעלעוויטש".

ווי מיר דערוויסען זיך האט דאס מיניסטעריום די בקשה אבגעווארפען, מאטיווירענדיג דאס דערמיט, אז אזעלכע אלגעמיינע ארגאניזאציעס איז שוין אין פוילען פערהאן און צו איהר קענען געהערען אלע בירגער אהן אונטערשיד פון רעליגיע און פארטיי-אנגעלעגענהייט.

ווענען סעקוועסטרירען געלד אין די קרעדיט-אינסטיטוציעס פאר שטייער-חובות.
ערקלעהרונג פון פינאנץ-מיניסטעריום.

אין איינציגע צייטונגען איז געווען מיטגעטיילט, אז דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט פונאנדערגעשיקט צו די שטייער-אמטען א צירקולאר אין וועלכען ס'ווערט פעראָרדענט צו סעקוועסטרירען אין די קרעדיט-אינסטיטוציעס געלד פון די, וואס זענען שולדיג פאר שטייערן. אזעלכע פאלען זאלען האבען פארגעקומען אין פ. ק. א.

אויף אן'אנפראגע האט דאס פינאנץ-מיניסטעריום געגעבען פאלגענדע ערקלעהרונג:

אויפ'ן גרונד פון פאראגראף 2 פון ארטיק. 16 פון דער אינסטרוקציע וועגען איינקאסירען מלוכה-שטייערן און אפצאהלען, האט די פינאנץ-מאכט דאס רעכט אדורכצופיהרען א סעקוועסטער אויף פרעטענזיעס פונ'ם בעל-חוב אדער אויף זיינע רעכט ביי דריטע פערזאנען. די דאזיגע פרעטענזיעס און רעכט זענען היפאטעקאריש נישט פערזיכערט. (אינ'ם געוועזענעם עסטרייכישען געביט איז עס דערלויבט נאר אויפ'ן גרונד פון א געריכטליכען ווען).

ס'איז דעריבער נישט אויסגעשלאסען, אז די פינאנץ-אמטען האבען אנגעווענדעט אין קרעדיט אינסטיטוציעס אזעלכע עקזעקוציעס אויף די קאנטעס פון פערזאנען, וואס זענען שולדיג פאר שטייערן.

מ'דארף אבער בעמערקען, אז דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט אזעלכע פערארדנונגען נישט ארויסגעגעבען, בפרט בנוגע דעם פ. ק. א. און אין פ. ק. א. זענען נישט פארגעקומען קיין פאלען, אז מען זאל סעקוועסטרירען עמיצענס געלד פאר שטייער-חובות.

ס'דארף אויך בעמערקט ווערען, אז לויט'ן צוגאב צום ארטיקעל 2 פון דער דאזיגער אינסטרוקציע, זענען סכומים ביז 2500 זל. וואס זענען אריינגעטראגען אין פ. ק. א. אויף די שפאר-ביכלעך אונטערליגען נישט קיין סעקוועסטער.

דאס זעלבע — שפאר-געלדער אין די שפאר- און לייה-קאסעס פון די נמינעס אינ'ם געוועזענעם רוסישען געביט.

—·—

היינט הויבט זיך אן א שטרייק ביי די שטאטישע ארבייטער.

(ב) אין צוזאמענהאנג מיט דער רעדוקציע ביי די שטאטישע ארבייטען איז נעכטען פארגעקומען א מיטינג וועלכער איז צונויפגערופען געווארען דורך דער קאמיסיע פון פינף. ה' קאוואלסקי, פארזיצענדער פון דעם פעראיין פון שטאטישע ארבייטער, האט אפגעגעבען א בעריכט פון דער ביז-איצטיגער אקציע. דער רעפעראט האט ארויסגערופען א שטורמישע דיסקוסיע, בעת וועלכער די רעדנער האבען אנגעוויזען, אז שולדיג אין אלעם איז דער מאגיסטראט, וועלכער ווייזט ארויס א שלעכטען ווילען.

נאך א לענגערע דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען ארויסצושטעלען פאדערונגען צוריקצונעהמען די אבגעזאגטע ארבייטער, צוריקצוהאלטען די ביז-איצטיגע לוין-אבצאהל און ערקלערען פון היינט אן א שטרייק פון אלע ארבייטער, וועלכע זענען בעשעפטיגט ביי עפענטליכע ארבייטען.

גלייכצייטיג איז בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען צו די ארבייטער, וועלכע זענען בעשעפטיגט ביי קאנאליזאציע-ארבייטען, זיי זאלען זיך סאלידאריזירען מיט די שטרייקענדע ארבייטער.

מיסברויכען אין לאדזער פינאנץ-קאמער.
בעאמטער פעלשט קוויטונגען.

(–) אין דער לאדזער פינאנץ-קאמער איז די טעג ענטדעקט געווארען, אז א געוועזענער בעאמטער, מאריאן פירסטענבערג האט אויס געפיהרט א גאנצע רייה מיסברויכען.

דער דערמאנטער פירסטענבערג האט א לענגערע צייט געארבייט אין א קליין שטעטעל אין גאליציען. צוליב דער רעדוקציע, וואס איז דארט אדורכגעפיהרט געווארען, איז פירסטענבערג איבערגעטראגען געווארען קיין לאדז. די ערשטע צייטען האט זיך פירסטענבערג ארויסגעוויזען אלס א פלייסיגער בעאמטער.

אנהויב פון חודש מאי, האט פירסטענבערג אנגעהויבען שטארק צו טרינקען, אזוי אז גאנץ אפט פלעגט ער קומען צו דער ארבייט בגילופין'דיג. צוליב דעם איז ער אפגעזאגט געווארען פון דער ארבייט.

די טעג, ווען ס'זענען קאנטראלירט געווארען פערשידענע קוויטען, איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז פירסטענבערג פלעגט ביי דער ארבייט גאנץ אפט ענדערען אויף די קוויטען די סומעס, וועלכע ער פלעגט בעקומען בעצאהלט. די מיסברויכען בעטרעפען העכער 1000 זלאטעס. פירסטענבערג איז צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט.

—————

ווען א זעלנער ווערט קראנק בעת'ן אורלויב
וואס ער דארף טון?

(א) עס טרעפט גאנץ אפט, אז זעלנער, וועלכע געפינען זיך אויף אורלויב, ווערען פלוצלינג קראנק און דעמאלט ווייסט נישט די נאהענטע פאמיליע, ווי זיך צו פיהרען אין אזא פאל.

צוליב דעם ווערט פון מאסגעבענדע קווועלען ערקלערט, אז אין אזא פאל איז דער קראנקער זעלנער מחויב צו וויסען צו געבען וועגען דעם אין דער נאהענטסטער מיליטערישער מאכט, וועלכע שיקט איהם איבער אין מיליטערישען שפיטאל.

אויב דער קראנקער זעלנער קאן נישט ארומגעהען און מוז געהיילט ווערען אין דערהיים, מוז דעם דאזיגען צושטאנד בעשטעטיגען א מיליטערישער דאקטאר; אויב אזעלכער איז אויפ'ן ארט נישטא, דעמאלס מוז דאס בעשטעטיגען דער קרייז-דאקטאר אדער א פריוואטער דאקטאר. אין לעצטען פאל מוז דאס בעשטעטיגט ווערען דורך דעם רעגירונגס-קאמיסאר. אלע הוצאות, וועלכע זענען פערבונדען מיט היילען די זעלנער, טראגט אויף זיך דער מיליטערישער סאניטאר-שעף פון דעם געהעריגען קרייז.

—————

קליינער פעליעטאן.
קעמערער.

נאך איהם האט שוין ר' זאנוועלע לאנג געבענקט.

אין דער היניכם האט ער ב"ה די נאטור פון זיין יודענע, וואס אזוי, אהן עין הרע איז זי בקו-הבריאה, נאר האבען האט זי זיך גלאט ליב א ביסעל צו דאקטער'ן, און אז דער אויבערשטער שיקט צו אין לאדז א פראפעסאר, וואס ווערט ארויסגעפאדערט פון אויסלאנד צו א רוגען גביר – איז זי שוין אויך דא ביי איהם מיט איהר לונג און לעבער, מיט די גאל-שטיינער און נירען-שטיינער, און מיט דעם ביסעל צוקערווארג...

הכלל, אז ר' זאנוועלע האט אויסגעלייענט פון בלאט ארויס, אז דער פראפעסאר קעמערער קומט קיין לאדז, איז ער תיכף געקומען א פערסאניעטער אין רעדאקציע.

– א קלייניגקייט! ער קומט טאקי?

– יא, ער קומט!

– און ער וועט זיין צווישען די פערד?

– יא... וואס הייסט?

– עסט האט דאך געשריבען, אז ער קומט צו די פערד-געיעגען! – האט ר' זאנוועלע א שמייכעל געטון – עסט האט דאך אזוי געשריבען!.. נאר כ'פערשטיי! יעך כ'פערשטיי, אז דאס איז א פאליטישנע זאך, און ס'מוז קומען ברמיזא, אז ער קומט אויף די פערד-געיעגען! אין דער אמת'ן קומט ער אויף אנדערע ווישטשיגעס, ווייל – ער איז שוין, ווייס יעך, גאר קיין פערד נישט, און ער ווייסט שוין אליין, ווי צו קירעווען דעם דישעל!..

יעך מיין, מיין יעך, אז ער, דער פראפעסאר, מיין יעך, איז צו אונז אהער געקומען א קוק טון אויף די לאדזער פערדלעך, וואס האבען זיך געלאזט אזוי איינפרייערען פון קאוואלסקי'ן. און ס'איז איהם גלאט טשיקאווע צו זעהן, ווי אזוי די קארעלעך טוען זיך אונטערשרייבען – קארל ט. בולע למשל! ער איז דאך א יוד, וואס פערשטייט, וואס א וועקסעלע איז, און, הלמאי זאל יעך זאגען, ביי מיר איז נישט אויסגעשלאסען, אז ער איז געקומען אראפנעמען... [illegible] ביישפיל פונ'ם פראפעסאר קאוואלסקי, און לערנען זיך ביי איהם תורה הכבה און מעשים טובים.

יעך בין אבער אן'אפיקורס אין די אלע זאכען, און ביי מיר וועט ער נישט פועלען, יעך זאל איהם טון דיסקאנטירען די אלטע צוזאגעכצען, וואס ער האט מיט זיך מיטגעבראכט, די אלע תרופות און רפואות, וואס ער טוט אונז ארויסגעבען אויף וועקסלען –

ביי מיר, אז מען דערפעשירט מיר „וויסלאנע", הויב יעך נאך נישט אן צו גלויבען! יעך ווייס איין זאך, אז יעך ענטפער: „אטשימאלעם דאלארי", דאן גלויב יעך, אז יעך האב בעקומען די רפואה, און יעך זאג דזשענקויע!

– יא! איז ווי זאגט עסט – ער איז ביי די פערד? איא? טא האט'ס מיך! יעך גיי א קוק טון!

אמן.

„אזאזעל".
דאס 3-טע פראגראם.

מיינע חברים רעצענזענטען האבען מיך נעכטען שטארק מקנא געווען, וואס איך האב געהאט די הצלחה נישט צו זיין אויף דער פרעמיערע פון דריטען פראגראם פון „אזאזעל", נאר ערשט ביי דער נעכטיגער דריטער ווידערהאלונג.

די ארטיסטישע לייטונג פון דעם שוין בעליבט געווארענעם „אזאזעל" בעמיהט זיך שוין איצט פעסטצושטעלען דעם כאראקטער פון דעם ערשטען יודישען מיניאטור-טעאטער, אבער דאס האט זיך ביי דעם דריטען פראגראם אויך נאך נישט אינגאנצען איינגעגעבען. דאס פראגראם איז, ווי מען האט מיר דערצעהלט, נאך דער פרעמיערע איבערגעשטעלט און אויסגעבעסערט געווארען.

דער אלגעמיינער איינדרוק איז זעהר א גוטער, אפשר א בעסערער ווי ביי די ערשטע צוויי פראגראמען. אבער דאך פעהלט אין איהם די לייכטקייט, לעבעדיגקייט און טעמפא פון די ערשטע צוויי פראגראמען. דערפאר זענען אבער איינצעלנע נומערן פון איצטיגען פראגראם ערשטקלאסיגע און קענען קאנקורירען מיט אלע ביז איצט געהענדע נומערן אין „אזאזעל". צו די דאזיגע נומערן געהערען קודם-כל „די דריי דיבוקים" פון משה בראדערזאן. די דאזיגע פאראדיע אויף די דריי דיבוקים, (דער יודישער פון דוד הערמאן, דער פוילישער פון מארק ארנשטיין און דער העברעאישער פון נ. צמח), וועלכע זענען אין דער לעצטער צייט אריין אין די מוחות פון די יודישע טעאטער-געהער, קענען נאר ארויסגעיאגט ווערען דורך ווייזען די אמת-לעכערליכע זייטען פון די דיבוקים (און אזעלכע פעהלען נישט). אין דער פאראדיע זענען טאקי „אנגעטאפט" געווארען די קאמישע זייטען און זענען אויסגעטאקט געווארען דורך דעם מחבר און רעזשיסער און ווערען דערלאנגט דעם עולם דורך די גוט-שפילענדע אקטיארען פון דער הערמאן-סטודיע אין א פארם, וועלכע קענען אינטערעסירען און גלייכצייטיג ווילען די צושויער. דער נומער האט נישט בחנם אויסגענומען ביים פובליקום און ווערט שטארק אפלאדירט. דערביי וויל איך מיר ערלויבען אויפמערקזאם צו מאכען, אז דער יודישער דיבוק ווערט צו שטארק שארזשירט. (דאס ווערט אפשר געטון אויף צו להכעיס מארצעווסקי'ן).

א זעהר געלונגענער נומער איז אויך דאס אינסצעניזירטע פאלקס-ליד „דער פייפער". דאס טעמפא, דער ריטם, די ריהרעוודיגקייט דערמאהנט פולשטענדיג דעם אייזערנעם מחבל. דערביי איז די איבערגעארבייטע מוזיק צו דעם דאזיגען נומער פון הענעך קאן זעהר צוגעפאסט צום טעמפא פון דער זאך. א פערדינטען בייפאל רופען ארויס די וואקס-פיגורען, אויסגעפיהרט דורך די אנערקענטע לילית און גאדיק. צווישען די ווייטערע געלונגענע נומערן דארף צוגערעכענט ווערען דאס אינסצענירטע ליד „עס קלינגען גלאקען". עס שטעלט זיך א פראגע, צי דארף דאס דאזיגע דוקא געזונגען ווערען דורך א יוד מיט א שווארצע קאלטע-וואטע בארד מיט א סאמעטענעם קאשקעט און א גלאנצענדיגער זשופיצע.

ווען די לייטונג וואלט צו די אויסגערעכענטע זעהר געלונגענע נומערן נאך צוגעגעבען עטליכע לייכטע לידלעך מיט מוזיק, וואס זאל „נעהען אין גאס אריין" וואלט דער 3-טער פראגראם געשלאגען דעם רעקארד.

די איבריגע נומערן פון איצטיגען פראגראם פאסען זיך נישט צו צו דעם גאנצען.

די מוזיק, רעזשי, דעקאראציעס און אויספיהרונג, א ריינע, פרעציזע און ערנסטע.

י. דאנין.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער-קראנקהייטען.
נעהמט אן פון 6 – 7, זונטאג פון 3–4.

Dr. L. LEWITAN
נעהמט אן אין דערהיים פון 4 ביז 6 אוונד צו קליניק-פרייזען. לאדז
31 גדאנסקא 31.
„ראזאלינא".

נעכטיגע פייערונג אין „העלענובעק".

נעכטען איז אינ'ם אינטערנאַט און לאַנדווירטשאַפטס - שולע „העלענובעק" פאָרגעקומען די פייערונג פון ערשטען שניט. די אינסטיטוציע בעזיצט 12 מאָרג לאַנד, אין די קינדער, וואָס ווערען ערצויגען אין דער אינסטיטוציע, לערנען לאַנדווירטשאַפט אין פיהרען ווי בעוואוסט, אַליין אויס אַלע פעלד-אַרבייטען, אַנהויבענדיג פון אַקערען און בעזייען די ערד אין ענדיגענדיג מיט'ן שניט.

צו דער נעכטיגער פייערונג איז געקומען אַ גרויסע צאָהל געסט און פאַרשטעהער פון געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס. אַלע זענען זיי אַרויסגעגאַנגען אין פעלד. דער פאָרזיצער ה' רומקאָווסקי האָט געעפענט די פייערונג מיט אַ רעדע. דאַן האָבען צוויי שילער אַ מעדעל אין אַ יונגעל געהאַלטען רעדעס אין העברעאיש און נאָכדעם האָט ה' גוטערמאַן דערצעהלט וועגען דער גרינדונג און אויפגאַבען פון דער אינסטיטוציע.

אין דער זעלבער צייט האָבען די קינדער געשניטען דאָס קאָרען און געגראָבען די קאַרטאָפעל, אַנדערע האָבען אויפגעקליבען די תבואה און אַרויפגעלעגט אויפ'ן וואָגען. די קינדער האָבען אונטערגעטראָגען דעם ה' רומקאָווסקי אַ קראַנץ פון זאַנגען און נאָכדעם ווי ס'איז פאָרגעקומען אַנ'אויפנאַהמע זענען אַלע פון פעלד אַריבערגעגאַנגען צוריק אין בנין פון אינטערנאַט, וואו דער אָרקעסטער פון „בר-כוכבא" האָט בעגעגענט די געסט מיט אַ „פאַלעס-טינקע", און די קינדער און אַ טייל געסט האָבען געטאַנצט אַ טענצעל.

אויף דער טעראַסע זענען געווען אויסגעשטעלט די טישען. נאָך אַ גלעזעל טעה האָט ה' אייזיסאָן דערצעהלט די געשיכטע פון דער אינסטיטוציע. דער בודזשעט בעטרעפט פון 7,000 זל. אַ חודש. ער ווינשט, אַז די געסט זאָלען אַוועקגעהען מיט'ן שטרעבען צו פערברייטערען און פערפולקאָמען. די פערוואלטונג פראָיעקטירט איצט אויסצובויען אַ קוך און איינאָרדנען האַנד ווערקער קורסען, אין דער ערשטער רייהע אַ שלאָסערייּ.

נאָכדעם, ווי ס'זענען געהאַלטען געוואָרען בעגריסונגען, האָבען פיל פון די אָנוועזענדע געסט איינגעשריבען זייערע נעמען אין גאָלדענעם בוך און דערביי געשענקט גרעסערע סומען. ס'איז אויך געשענקט געוואָרען: 50,000 ציגעל אויף אויסצובויען די קוך, די אינערליכע איינאָרדנונג פון אַ שלאָסעריי און שמידעריי א. אַ. וו. אין נאָמען פון צענטראַלען האַנדווערקער-פערבאַנד האָט בעגריסט ה' הערשקאָוויטש, אין האָט ערקלערט, אַז דער צ. ה. פ. שפענדעט פאַר דער אינסטיטוציע 500 זלאָטים.

געפונען סקעלעטען אין קאנסטאנטינער וואלד.

(—) די טעג האָבען די אַרבייטער, וועלכע זענען בעשעפטיגט ביי עפענטליכע אַרבייטען אין קאָנסטאַנטינער וואַלד, גראָבענדיג נישט ווייט פון אָרט, וואו ס'שטעהט דער דענקמאָל פון די געפאַלענע אין 1905 יאָהר, האָבען זיך אָנגעטראָפען אויף 4 סקעלעטען. די שאַרבענס זענען נאָך אינגאַנצען נישט צעשטערט, די איבעריגע ביינער זענען ש'ין צעשיט-געוואָרען.

די סקעלעטען זענען פערזיכערט געוואָרען, ביז ס'וועט קומען אַנ'אויספאָרשונגס-קאָמיסיע.

ספאָרט-בעוועגונג.

יוטשענקא" – „טוריסטען" 6:1 (2:1)

דער צווייטער אַרויסטריט פון דער סימפאַטישער קראָקאָ'ער מאַנשאַפט איז אויסגעפאַלען זעהר אינטערעסאַנט צוליב די מעהר גלייכע כוחות. די „יוטשענקאַ" וועלכע רעפרעזענטירט די מיטעלגוטע שטאַנד פון דער קלאַס „א" אין „קראָקאָ" האָט אונז בעוויזען אַ גאַנץ גוטע טעכניק, קאָמבינאַציע, לויף און סטאַרט, דאָך האָבען זיי גערעכט פערשפּילט ביי די „טוריסטען", וועלכע געפינען זיך לעצטענס אין אַ גלענצענדער פאָרמע אין מ'קען זי צורעכענען צו דער עקסטרע-קלאַס פון פוילען. אַ שפּיל מיט גרויס אַמביציע, שעהנע קאָמבינאַציע, האָבען אונז די „טוריסטען" בעוויזען אין אַלע זייערע ליניעס.

די מאַנשאַפטען טרעטען אַרויס מיט פאָלגענדע שפּילער:

„יוטשענקאַ": מעלער, באַלראַם, גליקסמאַן, קלאָק III, פיטצעלע I, שטייגלער, באַרמהאַרציג I, פיטצעלע II, גרינבערג, קרומהאָלץ, באַרמהאַרציג II די „טוריסטען" אין געוועהנליכען צוזאַמענשטעל, מיט מיכאַלסקי I אַלס טויערמאַן.

שוין פון אָנהויב ווערט געשפּילט אין אַ שנעלען טעמפאָ, אין די פיל אינטערעסאַנטע מאָמענטען ברענגען אַ סך עמאָציע. די ערשטע מינוטען געהערען צו „יוטשענקאַ", וועלכע ערצילט שוין אין דער 2. מינוט אַ קאָרנער און אין דער 4. מינוט גאָר אינערוואַרטעט דעם ערשטען גאָל (עהרען) פון דעם ווייטען שעהנעם שאָס דורך קרומהאָלצ'ן. די „טוריסטען" טרייסלען זיך אָפּ, און פיהרען אַ דורך זעהר שעהנע אָנגריפען און פון אַ קאָמבינאַציע קילאָוויאַק-הערמאַנס, גלייכען זיי אויס דורכ'ן לעצטען אין דער 21 מינוט. אַ מינוט שפּעטער קלאַפּט דער זעלבער שפּילער מיט'ן קאָפּ פון אַ שעהן געשאָסענעם קאָרנער דעם 2-טען גאָל פאַר דער מאַנשאַפט.

די ווייטערדיגע אָנגריפען ענדערען שוין נישט דעם רעזולטאַט. אין דער פּאַוזע כאַפּען ביידע טויערמאַנען זעהר שעהנע און געפעהרליכע באַלען געשאָסען ספּעציעל דורך קרומהאָלץ'ען. די ערשטע מינוטען פון דער צווייטער העלפט ווערט געפיהרט אין אַ שוואַכען טעמפּאָ. ביידע צדדים גרייפען אָהן רעזולטאַט, דאָך די טוריסטען אַטאַקירען מעהר און מאָמענטענווייז בעלאַגער'ן זיי פשוט דעם טויער פון „יוטשענקאָ". קילאָוויאַק, וועלכער נוצט נישט אויס אַ פאָר זיכערע פּאָזיציעס, קלאַפּט אין דער 21 מינוט דעם דריטען גאָל. די „טוריסטען" ווערענדיג בעוועקט דורכ'ן פובליקום, אַטאַקירען העפטיג שוין ביז'ן סוף און ערצילען פון הערמאַנס-צענטער דורך קוביק סט. אין דער 27 מינוט און דורך קילאָוויאַק'ן אין דער 40 מינוט. דעם לעצטען גאָל ערצילט קילאָוויאַק פון אַ קאָרנער אין דער 42 מינוט. ביי דער „יוטשענקאַ" האָבען זיך אויסגעצייכענט ספּעציעל די פליגלען און קרומהאָלץ מיט זיינע געפעהרליכע שאָסען, פיטצעלע אין די לויפער-ליניע און גליקסמאַן אין דער פערטיידיגונג. ביי די „טוריסטען" האָט זיך ספּעציעל אויסגעצייכענט קוביק אַלס אין דער פערטיידיגונג, וויעלישעק און מיכאַלסקי 2. אַלע איבעריגע שפּילערס האָבען אונז פולשטענדיג בעפרידיגט.

שידס-ריכטער מאַרטשעווסקי – זעהר גוט.

ה. י-אָן.

לעטשניצע (פאַר קומענדע קראַנקע)

„SALUS"

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטליך דענטיסטישער קאַבינעט

גלובנאַ 41 — אָפען טעגליך פון 9 פריה ביז 8 אָוונט. זונטאָג – פון 9 פריה ביז 2 נאָכמ. טעל. 46-65.

ד"ר ז. ראַקאָווסקי	אויערען האַלז און נאָז-קראַנקהייטען	פון 1 – 12
ד"ר לאַנדיסמאַן	אינערליכע קראַנקהייטען	פון 1 – 2 און פון 5 – 7
ד"ר דינענזאָהן	קינדער-קראַנקהייטען	פון 11-12 און 4.30-6
ד"ר וויים	כירורגישע קראַנקהייטען	פון 1-2 און פון 6.30-7.30
„ שמערלאָווסקי	פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע	2.30 ,3.30 5.30-6.30 זונטאָג פון 12-1
„ זילבערשטראָם	הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.	פון 11.30-1 און 7-8
ד"ר גאָלדבערג	אויגען קראַנקהייטען	פון 10.30-12.30
ד"ר גאָלדרינג	אינערליכע קראַנקהייטען	פון 11-12 און פון 3-5
צאָהן ערצט פרוי לאַנדקאָ / סט. נעלבערג	צאָהן-און מויל קראַנקהייטען	9.30-12 און פון 4-7 / 12-2 און פון 7-8

אַנאַליזעס, אָפּעראַציעס, איינשפּריצונגען, זאַקען-שטעלען, עלעקטריזירונג, (ווי אורזן, פּלאַנבאַ, בלוי אז"וו) דורכלייכטונגען און רענטגען אויפנאַהמען. קורס פאַר שטאַמלער. נעבעדעם-הילף בעראַטונגען פאַר מוטערס. קינסטליכע ציין, קאָראָנעס, גאָלדענע בריקען, פּלאַטען א. אַ. וו.

ספּעציעלע קורסען פאַר שטאַמלער

הילפען אין שטאָדט.

Paryski Zakład Fotograficzny

wł. H. SROKA, Brzezińsa 69

מאַכט בעקאַנט, דאָס אז סאַר די אַטעליער-אַרבייט, ווי רעפּרודוקציע פאָטאָגראַפיעס און פאָרטרעטען, ווערט אויך אָנגענומען פערשידענע פאָטאָגראַפישע אַרבייטען פאַר אינדוסטריע-צוועקען, צ. ב. פאַבריקען, אינערע אויפנאַהמען מאַשינען-אַלענער. אַ ספּעציעלע אָפּטיילונג פאַר קאָלירען פון 3-פאַרבען-דרוק (נאַטור-טרייע פאַרבען), פאַרבען-קאָלירען פאַר קינאָ-רעקלאַמען לויט די מעטאָדע "Autochrome" Lumiere גרופען-אויפנאַהמען פון שול-קינדער צו זעהר ביליגע פרייזען. ספּעציעלע הנחות פאַר אַרטיסטישע קרייזען. די אַרבייט ווערט אויסגעפיהרט שנעל, פּינקטליך און רייצעל. צופאָהר מיט'ן טראַמוויי נומער 1.

מיט אַכטונג ה. סראָקאַ.

אַנאָנסען

אין „נייעם פאָלקסבלאַט"

האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג!

אַלטע בריף.

(הומאָרעסקע).

איך האָב ליב לייענען אַלטע בריף. מן הסתם האָט איהר עס אויך ליב.

עס איז דער ליבסטער צייט-פערטרייב פאַר אַ מענשען, וואָס האָט שוין אַ סך נאַרישקייטען אַוועקגעטריבען פון זיך

עס איז אַ קוק הינטער זיך פון אַ מענשען וואָס קוקט שוין קאַלט פאָראויס.

ווען דאָס ווייב איז נישטאָ אין דערהיים, די קינדער שפּילען זיך גאַס, האָב איך ליב אַרונטערצונעהמען פון ערגיץ אַ פּאָליצע אַנ'אַלטען רענצעל, אָפּווישען מיט אַ טוך דעם שטויב, אויפּעפענען פאָרזיכטיג, אָפּבינדען פעקלעך בריף און לייענען רוהיג און נישט געאיילט.

מן הסתם טוט איהר אויך אַזוי ווי איך.

אַ גרויסער ליידיגער שטח איז צווישען די בריף און אייך.

איהר עפענט אַ בריף (איך טו אויך אַזוי). איהר לייענט. מאָדנע ווערטער שרייבט זי צו אייך... פערקלונגענע ווערטער. און איהר הויבט אָן אויפלעבען אין אייער זכרון וועגען וואָס עס האָט זיך געהאַנדעלט.

עפּיס דאַכט זיך וועגען אַ ברוגז... יאָ וועגען אַ ברוגז... זי איז אויף אייך ברוגז געוואָרען. לאַנג נישט געשריבען. איהר האָט זי איבערגעבעטען, זי האָט אייך געענטפערט.

פאַר אַ נאַרישקייט איז זי ברוגז געוואָרען. און איהר זייט געווען אַזוי נאַריש און איהר נאָכגעלאָפען, געשריבען, געבעטען... זיך אַזוי פיל געערגערט...

ווי אייער גאַנץ לעבען וואָלט דאָ געשטאַנען אין קאָן. און ביי וועמען האָט איהר עס זיך געבעטען? ביי אַ יונג נאַריש קעלבעל!

און איהר דערמאָנט זיך די טעג פון יסורים, וואָס איהר האָט דורכגעלעבט אין די טעג פון דעם ברוגז, ביז איהר האָט געקריגען דעם דאָזיגען בריף (וואָס איהר לייענט איצט אַזוי קאַלט) פון איהר...

איהר האָט דאָך דאַן אפילו געטראַכט וועגען זעלבסטמאָרד. אָך, ס'אַר בהמה איהר זענט דאַן געווען!...

היינט די פרייד, ערינערט איהר זיך, די פרייד, ווען איהר האָט דעם בריף פון איהר אַרויסגעקריגען.

זיך איבערגעבעטען! ענדליך איז אַלץ ווי פריהער!

צו אייער פרייד איז נאָך דאַן קיין גלייכען נישט געווען. יענער טאָג איז געווען דער בעסטער טאָג פון אייער לעבען.

און איצט האַלט איהר דאָס בריוועל, לייענט קאַלט, רוהיג און וואונדערט זיך, ווי אַזוי האָט איהר געקענט זיין גאָר אַזוי נאַריש?

היינט וואָלט איהר אַנדערש געהאַנדעלט. היינט קענט איהר שוין שמייכלען פון אַזעלכע זאַכען.

און איהר ענדיגט דאָס בריוועל און פערטראַכט זיך:

און אפשר נישט? ווער ווייס? מעגליך, אַז איהר וואָלט איצט אויך נישט געווען קלוגער? ווייל עס איז נישטאָ קיין חכמה ביי ליבע? ליבע איז די דומסטע זאַך אויף דער וועלט. אַ מענש קריגט מיט אַ שטיק האָלץ איבער'ן קאָפּ – פערליבט ער זיך... אַ מענש קריגט מיט אַ האַמער איבער'ן קאָפּ – פערליבט ער זיך שטאַרק...

אַ מענש, ווען ער ליבט, איז ער נישט העכער אין שכל פון אַ קאַלב, וואָס בענקט נאָך איהר מוטער: בהמה.

עס מעקעט... מע! מע! קיין לאָגיק איז דאָ נישטאָ. נאַטור... אינסטינקט... בהמה'שקייט.

אַ פערליבטער קען נישט זיין קלוג, טאָר נישט זיין קלוג ווייל ווען נישט וואָלט דער סדר העולם זיין אין געפאַהר...

און איהר לעגט אַוועק דעם בריוועל פאַרזיכטיג. זאָל עס ליגען. עס איז אַנ'אַנדענק פון אַ צייט, וואָס איהר זייט געווען נאַריש-פערליבט. אַ טייערע צייט.

און וואָס איז די מעלה, אַז איהר זענט איצט אַ גאַנצער חכם, ווען אייער האַרץ איז פוסט און לעהדיג?!..

און איהר נעהמט נאָך אַמאָל דאָס בריוועל אין האַנד. לייענט ווידער די ווערטער פון אייער פערקלונגענער ליבעסצייט.

און די ווערטער ווערען אייך אַזוי ליב און טייער!

ווי ליב זי שרייבט עס: „איך בין געווען ברוגז אויף אייך, דו ביזט געווען אַזוי שלעכט צו מיר..."

אייך – דו!... אַ מאָדנער זיסער פלאָנטער!

„שלעכט צו איהר!" זייט איהר טאַקע געווען שלעכט? און וואָס איז בעשטאַנען די שלעכטסקייט? איהר קענט זיך נישט דערמאָנען... מן הסתם אַ נאַרישקייט.

אָבער ווי קלוג זי שרייבט עס!

יונג געווען און אַזוי קלוג. אַלע פרויען זענען קלוג. ביי פרויען איז עס נישט שייך יונג... זיי ווערען געבוירען קלוג – אין ליבע.

אַ מאַן קומט אַריין אין ליבע-שפּיל אַנ'אומוויסענדער, אַ יונגעל...

אַ פרוי קומט אַריין תיכף קלוג, ערפאַהרען אין דעם שפּיל.

און איהר לעגט אַוועק דאָס בריוועל, אָבער דאָס מאָל שוין מיט אכטונג, און איהר נעהמט אַרויס אַ צווייטעס.

און פאַר אייך לעבען אויף פרייד און לייד...

איך האָב ליב לייענען אַלטע בריף. מן הסתם האָט איהר עס אויך ליב!..

דער ליבעריגער.

פרייע טריבונע.

אפענער בריף צום צענטראלען האנדווערקער-ראט אין לאדז, פאלודניאווא 4.

חשוב'ע רעדאקציע! דערמיט האבען מיר דעם כבוד אייך צו בעטען אבצו-דרוקען אין אייער ח' צייטונג פאלגענ-דען בריף פאר וועלכען מיר דאנקען אייך פאראויס:

מיר, די פערוואלטונג פון שוסטער-מייסטער-פעראיין פראטעסטירען ווי אמ-שארפסטען געגען דער טאקטיק פון צענטראלען האנדווערקער-ראט אין לאדז, וועלכער האט נישט געפינען פאר נויטיג אדער אנדערש – געפינען פאר אונוי-טיג, איינצולאדענען אונזערע דעלע-גאטען צו דער זיצונג פון ראט, וועלכע איז פארגעקומען, מאנטאג, דעם 12 יולי 1926 און אויף וועלכע עס איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען דער ווייטערדיגער טעטיגקייט פון דאזער האנד-מאן אין דער קהלה-פערוואלטונג. גלייכ-צייטיג ערקלערען מיר, אז מיר זענען איינשטימיג מיט די מיינונגען פון עט-ליכע דאזערעס אין דער קהלה-פער-וואלטונג בנוגע דעם לעגען פון מאנ-דאט דורך ה' האפמאן אלס פערטרע-טער פון די האנדווערקער אין דער קהלה, צוליב זיין נישט גינסטיגער טע-טיגקייט פאר די האנדווערקער.

מיט דרך-ארץ:

די פערוואלטונג פון פראפ. שוסטער-מייסטער-פעראיין.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטווארטען אויף יורידישע אנפראגען, וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.

יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט"

בעם דערלאנגען אן'אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגע-געבען. אויף אנפראגען אהן קופאן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 26-טען יולי 1926.

1753. נאטע ר.

1754. אליעזער פונפלאך דאמבראווסקי.

דער פאקט אליין פון האבען דורכ-געמאכט דאס מיליטער-דינסט אין דער פוילישער ארמעע גיט נאך נישט א שטאלאזען בירגער די פוילישע ביר-גערשאפט. דער דערמאנטער אומשטאנד, ווי אויך דאס, וואס איהר וואוינט שוין אין פוילען זייט א לענגערע צייט פאר דער מלחמה קאן נור בעזייטיגען אלע שטערונגען צו בעקומען די פוילישע בירגערשאפט. איהר מוזט זיך אבער ווע-גען דעם בעזונדערס בעמיהען. אנדערש וועט איהר נישט בעקומען קיין פוילי-שען פאס.

1755. א לעזער פון באזארנע גאס.

אויב דאס גרונד דירה-געלד פאר אייער וואוינונג בעטרעפט 90 רובל, דארפט איהר צאהלען פאר'ן 3. קוו. פ. – 18.60, פאר'ן 4. קוו. פ. י. – 22.20, פאר'ן 1., 2. און לויפענדען קוו. דארפט איהר צאהלען צו 25.84, פאר די אויס-גאבען צו 3.60 פאר יעדען קווארטאל.

1756. א לאקאטאר-אבאנענט.

אויב דאס געריכט האט אנערקענט, אז בנוגע אן'איינשטויביגען לאקאל, וואו עס געפינט זיך אן'אונטערנעהמונג און מען וואוינט איינצייטיג אויך דארט, דארף יא אנגעווענדט ווערען די נאוועלע צום דעקרעט פון לאקאטארען-שוץ, וועגען אפשטעלען אין משך פון לויפענ-דען יאהר די קווארטאלדיגע הוספות צום דירה-געלד, הייסט עס, אז אזעלכע לאקאלען דארפען קוואליפיצירט ווערען לויט דער קאט. A טייל 1, ארט. 6 און נישט לויט דער קאט. בע. ממילא האט איהר בעדארפט אנהויבען צו צאהלען פאר יוני 1924 5 פראצ. און נישט 10 פראצ. פאר'ן לויפענדען קוו. דארפט איהר וויבאלד אזוי צאהלען נישט 60 פראצ. און אויך נישט 48 פראצ. נור 43 פראצ. פון גרונד דירה-געלד.

1757. יצחק ניימאן.

אויב דער אפמאך לויטעט, אז דאס גאנצע פערדינסט געהער בלויז צו איין שותף אדער אזא איינער פון די שותפים בעטייליגט זיך נישט אין די היזקות פון דער פירמע איז דער שותפות - אפמאך נישט גילטיג. הגם די שותפים האבען אריינגעטראגען אינ'ם שותפות נישט קיין גלייכע חלקים, קאנען זיי זיך אין אפ-מאך בעשטימען גלייכע רווחים. אויב דער חלק פון יעדען שותף אין די רווחים און היזקות פון דער ספולקע איז נישט פעסט-געשטעלט געווארען אין אפמאך ווערט עס פונאנדערגעלעגט פראפארציאנעל צו דער אריינגעטראגענע דורך יעדען פון די שותפים סומע.

1758. ב. ל.

אויב דער פאטער האט דאס קינד אנערקענט פאר זיינס, מעג עס אפילו זיין אומגעזעצליך געבוירען. האט איהר דאס רעכט אויף אלימענטען. איהר קאנט אויך מאהנען פון פאטער די קאסטען פון דער ענטבינדונג און אויך אלע אויס-גאבען, וואס איהר האט געצאהלט ביז איהר זענט פון דער קינדפעט געזונד געווארען.

1759. א לעזר, קאנסטאנטינער שאסיי.

אנ'אקט אוזשיטקאווניא איז גילטיג. פערוּפט זיך אויפ'ן ארט. 578 פון ציוויל קאדעקס.

1760. י. ל.

נישט בלויז ביי קיין פרעמדע, וואס האט אפגעקויפט ביי א יורש זיין חלק ירושה קאנען לויט'ן 841. ארט. בעזיי-טיגען די איבעריגע יורשים, נור זיי קא-נען אויך צוריקקויפען דאס חלק ירושה פון זייער אייגענעם שוואגער, אויב זיי-ער שוועסטער האט אפגעשריבען איהר רעכט דעם מאן.

פון שקל-קאמיטעט.

(קאמוניקאט)

ווי מען טיילט אונז מיט, האט די צענטראלע פון שקל-קאמיטעט בעשטימט דעם חודש אב אלס שקל-חודש. אין דעם חודש אב קומט פאר אינגאנצען לאנד ווי אויך אין אונזער שטאט א פערשטארקטע שקל-אקציע. ס'איז כדאי צו בעמערקען, אז דער היינטיגער שקל איז א איינהייטליכער פאר אלע ציוניס-טען. די שקלים פון די בעזונדערע ציוניסטישע פעדעראציעס זענען מיט'ן בעשלוס פון לעצטען ציוניסטישען קאנ-גרעס אפגעשאפט געווארען, יעדער איינציגער ציוניסט, צו וועלכער פארטיי און ארגאניזאציע ער זאל נישט געהע-רען, דארף אין משך פון היינטיגען חודש אויסקויפען דעם שקל.

שקלים קאן מען בעקומען אין אלע ציוניסטישע ארגאניזאציעס און אויך אין סעקרעטאריאט פון שקל-קאמיטעט צעגעלניאנא 4 טעגליך פון 10 – 2 און פון 4 – 6.

וואס מען קען דערגרייכען מיט איניציאטיוו און ענערגיע.

א קורצער פעריאד פרוכטבארע, ער-פאלגרייכע ארבייט, פיל מיט איניציא-טיוו און ענערגיע. דאס שפיגעלט זיך אפ אין דעם נייעם אינטערעסאנטען פראספעקט, וואס די שאקאלאד-פאבריק „פלוטאס" האט איצט ארויסגעלאזט.

דער דאזיגער פראספעקט, רייך אי-לוסטרירט דורכ'ן בעקאנטען יודישען ארטיסט-מאלער ה. בערלעווי, איז אן'-אינטערעסאנטער דאקומענט.

די סבה, וואס „פלוטאס" האט בלויז אין איין פעריאד דערגרייכט אזא רוהם-פולען ערפאלג איז דערפאר, ווייל זי האט זיך געשטעלט פאר א שטרעבונג צו געבען די בעסטע סחורה און ווערט אויסגעארבייט דורך מייסטערס, וואס זענען ארויסגעבראכט געווארען פון שווייץ און האלאנד.

א דאנק דעם האבען העכער 25 סארטען שאקאלאד דערגרייכט די העכסטע שטופע פון פאפולאריטעט און אנערקענונג; די „פלוטאס"-באנבאניער-קעס בעשיינען איצט יעדע יודישע שטוב, אויף אלע שמחות און אויפנאה-מען. דעמזעלבען גרויסען ערפאלג הא-בען אלע אנדערע צוקערווארג-ארטיק-לען, ווי קארמעלען, „יואסענע"-צוקער-לעך און לאנדרין.

זאל פילהארמאניע

ערשטער יוד. ווארשאווער מיניאטור-טעאטער

אזאזעל

אונטער דער קינסטלערישער לייטונג פון דוד הערמאן.

היינט, מאנטאג, 9 אחענד

דער 4-טער טאג פון דער פרעמיערע פונ'ם גרויסן

3-טען פראגראם!!

רעזשיסער – דוד הערמאן.
מוזיק. לייטער – ה. קאהן.
דעק. לייטונג – וו. וויינטרויב.
קאנפעראנסיע – וו. גאדיק.
געש.-פיהרער – י. דאנציגער.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע.

א ליבע-שקלאף קאן זיך קיין עצה נישט געבען.

ער קאן נישט רעפארמירען זיין פערדארבענע געליבטע, אבער ער קאן זי אויך נישט אויפגעבען.

עס זענען נאך דא, ווי עס זעהט אויס, ראמאנטיקער אויף דער וועלט. אלס בעווייז קאן דינען פאלגענדער בריף:

„ווערטער הער רעדאקטאר! איך גלויב נישט אויב איהר, אדער עמיצער אנ-דערש קאן מיר העלפען, אבער זאל מיין אומגליק זיין א לעקציע פאר אנ-דערע נאראנים, וואס גלויבען, אז א פערדארבענע פרוי קאן געענדערט, רעפארמירט ווערען.

„איך בין א יונגערמאן שוין איבער דרייסיג. איך בין קיינמאל נישט געוועזען שטארק פעראינטערעסירט אין א פרוי ביז וואנען איך האב מיך בעגעגענט מיט איהר – א פרוי שוין איבער 35 יאהר. ווען איך האב זיך מיט איהר געטראפען איז זי געוועזען אין גרויס פערלעגענהייט. זי איז געשטאנען אונ-טער א קלאגע אין געריכט. צוויי יאהר נאכאנאנד האב איך געקעהרט וועלטען פאר דער פרוי. איך בין איהר געוועזען איבערגעגעבען ווי א געטרייער הונד. איך וואלט מיין לעבען געוועזען אוועק-געבען פאר איהר. איך בין געוועזען א מת'ער פריינד ווען זי האט זיך בענויטיגט אין א פריינד. ענדליך האב איך זי בעפרייט פון איהרע צרות און, גאט מיינער, ווי גליקליך איך בין דאן געוועזען. איך האב פערלוירען מיין קאפ אזוי שנעל ווי איך האב זי צום ער-שטען מאל דערזעהן, אבער זי האט עס קיינמאל נישט אפגעשאצט. די פרוי האט מיך אויסגענוצט און האט מיך בעהאנדעלט ערגער ווי מען בעהאנ-דעלט א הונד. זי האט דער'הרג'עט מיין גייסט, שטאלץ, מיין אמביציע, מיין אינטערעס אין לעבען. אלץ וואס איך האב פערלאנגט פון איהר איז געוועזען א שמייכעל, א גוט ווארט, אבער איך האב דאס פון איהר אויך נישט געקענט קריגען.

„די פרוי האט זעהר א טונקעלע פערגאנגענהייט. זי קאן היינט ליב הא-בען איינעם און אויף מארגען צעהן אנדערע. זי האט נישט קיין פרינציפען, קיין אידעען, קיין כאראקטער. זי איז געוועזען קלוג גענוג אנצוזאמלען א פער-מעגען פון ארום פינף און זיבעציג טוי-זענד דאלאר, אבער זי איז נאך אלץ משוגע פאר געלד. זי וואלט פערקויפט איהר נשמה פאר געלד. געלד איז דער איינציגער גאט, וואס זי אנערקענט.

„ווען איך האב זי בעגעגענט האב איך גאנץ גוט בעגריפען, ווער זי איז, אבער איך האב געהאפט, אז איך וועל זי קענען רעפארמירען. איך מוז זיך אבער מודה זיין, אז איך בין דורכגע-פאלען און זאל קיינער נישט דענקען, אז ער קען אויסבעסערן א פערדאר-בענע פרוי. עס איז פשוט אוממעגליך. ווען א פרוי געהט אראפ פון וועג, שטארבט אפ איהר נשמה און עס בלייבט פון איהר נאר א לעהדיגער שאלעכץ. דאס בעסטע איז אויסצומיידען אזעל-כע פרויען.

„אבער מיט אלע איהרע חסרונות האב איך זי נאך אלץ ליב און עס געהט נישט אוועק א טאג, אז איך זאל נישט בעטען גאט, אז ער זאל איהר עפענען די אויגען, אבער מיינע תפילות זענען אומזיסט.

„פיל מאל האב איך שוין בעשלאסען צו בעפרייען זיך פון איהר, אבער אלע-מאל קום איך צו איהר צוריק. די פרוי האט א קראפט איבער מיר, וואס איך קאן נישט ערקלערען. לעצטענס האב איך בעשלאסען איינמאל פאר אלעמאל צו מאכען א סוף, אבער איך לייד אזוי פיל. איך קאן נישט לעבען מיט איהר און קאן נישט לעבען אהן איהר.

„וואס זאל איך טון? וואס וואלט איהר געטון אויף מיין פלאץ?

„איהר וועט זאגען – בעפרייט זיך פון איהר – אבער איך האב זי ליב מעהר ווי מיין לעבען: איך קאן זי נישט פערגעסען און קאן מיך פון איהר נישט בעפרייען".

מיט אכטונג דער פערצווייפעלטער".

יא, ס'איז קלאר, פארוואס דער מענש איז אזוי פערצווייפעלט. מיר קאנען איהם פערזיכערען, אז מיר אויף זיין פלאץ וואלטען געוועזען נישט ווייניגער פערצווייפעלט ווי ער איז. אונז דאכט זיך אבער, אז זיין לאגע איז גאר נישט אזוי האפנונגסלאז און הילפלאז, ווי ער שטעלט זיך עס פאר.

ער פרעגט אונז – וואס וואלטען מיר געטון אויף זיין פלאץ? מיר וועלען דאס איהם זאגען גאנץ גערן. מיר, אויף זיין פלאץ, וואלטען געגאנגען צו א פסיכיא-טער. אדער א פסיכאנאליטיקער און איהם געבעטען אונז העלפען ארויס-פלאנטערען זיך פון דעם עמאציאנעלען פלאנטער, אין וועלכען ער געפינט זיך.

עס איז קלאהר – דער פראבלעם איז דא נישט די פרוי, נאר ער אליין. די פרוי איז גאנץ פערשטענדליך – זי איז, וואס זי איז, ווייל זי וויל אנדערש נישט זיין. ס'איז נישט אמת, וואס ער זאגט, זי האט נישט קיין כאראקטער. זי האט עס יא. זי ווייסט וואס זי וויל און קריגט עס. זי האט איהם בעדארפט ווען זי איז געווען אויף צרות און האט איהם אויסגענוצט. איצט דארף זי איהם נישט, לאזט זי איהם דאס גאנץ גוט פיהלען.

די פראגע איז דא – ער. פארוואס האט ער פון אלע פרויען זיך גראד פערליבט אין דער? פארוואס האט ער זיך אריינגענומען אין קאפ דעם אונ-מעגליכען געדאנק צו רעפארמירען א פערדארבענע פרוי? פארוואס האט די פרוי אזא קראפט איבער איהם?

ווי עס זעהט אויס, בעטראכט ער עס אלס א מין כישוף, אלס אנ'אומגליק, געגען וועלכען עס איז נישטא קיין מיטעל. עס איז אבער נישט אזוי. די מאדערנע פסיכאלאגישע וויסענשאפט קאן געפינען אנ'ענטפער פאר קיין פאל.

ער, קאן זיין, בעלאנגט צו יענעם מין מענשען, וועמעס עמאציאנעלער וואוקס איז אבגעשטעלט געווארען אין זיינע יונגע יאהרען צוליב עפעס א צופאל. דאס קאן ערקלערען זיין אומנאטירליכע ליבע פאר דער פרוי. א נארמאלער מאן אין זיין עלטער קאן זיך שוין נישט אזוי פערליבען. דאס פאסט גיכער פאר א יונגעל פון א יאהר 16–17 אין דעם רעכטען ברען פון ראמאנטיזם און רי-טערליכע געפיהלען. דאס קאן דינען אלס א בעווייז, אז עמאציאנעל, דאס הייסט אין זיינע געפיהלען איז ער נישט עלטער פון 16–17 יאהר.

די שוועריגקייט פון זיין פראבלעם בעשטעהט אין דעם, וואס ער האט די געפיהלען פון א יונגעל און דעם שכל פון א דערוואקסענעם מענשען. דערפון נעהמט זיך אט דער טיפער קאנפליקט צווישען זיינע געפיהלען און דעם שכל. ווען ער וואלט ווייניגער שכל געהאט, וואלט ער ווייניגער געליטען – ער וואלט זיך אונטערווארפען זיין שיקזאל און אפשר נאך געווען צופרידען. זיינע ליידען בעשטעהען אין דעם, וואס זיין שכל קריטיקירט זעהר שטארק אויף יעדען שריט און טריט זיינע געפיהלען, און דאך מוז דער שכל זיך אונטערגע-בען, ווייל די געפיהלען זענען שטאר-קער.

אבער דאס אליין לייזט נאך נישט דאס פראבלעם. כדי ער זאל זיך קאנען בעפרייען פון זיינע צו יונגע געפיהלען, דארף ער אויסגעפינען די אורזאך פאר-וואס זיין עמאציאנעל לעבען האט זיך אפגעשטעלט ביי א בעשטימטען עלטער און פארוואס ער האט זיך געקאנט פער-ליבען גראד אין דער פרוי און נישט אין קיין אנדערער. דאס קאן פאר איהם טון א פסיכאנאליטיקער, אויב ער זאל זיך נאר ווענדען צו איינעם, וואס איז א ספעציאליסט אין זיין פאך און האט א נאמען פאר אנ'עהרליכען מענשען.

עס קאן זיין, אז דאס וועט אויך נישט העלפען, אבער פרובירען מעג ער אין יעדען פאל. (נ.י.ט.)

קריסטליכע אלמנה פערליבט זיך אין א ישיבה-בחור.

ער האלט זיך ביים שמד'ן, א חנ'חדיק יודיש מיידעל ראטעוועט איהם אָבער אַרויס.

אין דער שטילער שטעטעלע סטרוקי, ביי סם. פאראַפיאַנאָוואַ, נישט ווייט פון ווילנע, האט געוואוינט אַ ישיבה בחור, וועלכער האָט זיך אויסגעצייכענט צווישען זיינע חברים מיט זיין אויסערגעוועהנליכער שעהנקייט, מיט וועלכער ער פלעגט בעצויבערן נישט נאָר פרויען, נאָר אויך מענער.

דער שעהנער ישיבה-בחור האָט אויך געמאַכט אַנ'אויסערגעוועהנליך שטאַרקען איינדרוק אויף אַ קריסטליכער אלמנה אַ מוטער פון 5 קליינע קינדער, וועלכע האָט צום שעהנעם יודישען ישיבה-בחור דערפיהלט אַ גוואַלדיגע סימפאַטיע, וועלכע איז שפעטער פערוואַנדעלט געוואָרען אין א הייסען ליבעס-געפיהל.

ס'איז אריבער אַ קורצע צייט און דער ערפאַרענער קריסטליכער פרוי איז געלונגען צו פאַנגען דעם נאַאיוועו בחור אז פערליבען איהם אין זיך.

צו דער גרויסער פערוואונדערונג פון די שטעטעלשע איינוואוינער איז דער פרומער בחור געוואָרען אַנ'אָפטער אַריינגעהער אין דער אלמנה'ס וואוינונג. טאָג און נאַכט פלעגט מען איהם זעהן אַרומדרעהען זיך נעבען איהר, ביז אין אַ שעהנעם פריהמאָרגען האָט דאָס שטעטעל ווי אַ דונער געטראָפען די ידיעה, אַז דער בחור וויל התונה האָבען מיט דער אלמנה און ווערען אַ טאַטע צו איהרע 5 קריסטליכע קינדער. פערשטעהט זיך אויך, אַז פאַר דער חתונה וועט ער זיך מוזען שמד'ן.

אין סטרוקי און אין דערבייאיגען פאַראַפיאַנאָוואַ איז געוואָרען אַ ויצעקו. סטייטש! אַ יודישער בחור פאַלט אַ קרבן פון דער אינטריגע פון אַ קריסטליכער פרוי. ס'איז דעריבער אַ חוב פון אַלעמען איהם אַרויסצוראַטעווען מיט אַלע מעגליכקייטען.

זענען די פאַראַפיאַנאָוואר יודען געפאַלען אויף אַנ'המצאה: וויסענדיג, אַז אַ פער'סמ'טען העלפט נאָר אַ געגענגיפט, האָבען זיי בעשלאָסען מיט דער זעלבער מעטאָדע אויסצוהיילען דעם בחור.

אין פאַראַפיאַנאָווע אין אַ דאָרטיגען טאַרטאַק איז בעשעפטיגט געוועזען אַ שעהנע יודישע פריילין, און פאַר דעם גאַנצען יודישען שטעטעל איז קיין סוד נישט געוועזען, אַז דער שעהנער ישיבה-בחור איז נישט איינגאַנצען אומבעקאַנט דעם מעדעלס האַרץ, האָט מען בעשלאָסען מיט דער הילף פון דער פריילין אַרויסציהען דעם בחור פון זומפּ, אין וועלכען ער האָט געזאָלט פערזינקען.

מיט דעם ציל איז דאָס פריילין אַראָפּגעבראַכט געוואָרען קיין סטרוקי, אין שטעטיל איז איינגעאָדעט געוואָרען אַ געלד-זאַמלונג אויף נדן פאַר דעם פריילין און ס'איז צונויפגעקליבען געוואָרען אַ היבש ביסעל געלד, כדי צונויפצופיהרען דעם שידוך צווישען דעם שעהנעם ישיבה-בחור און דעם מעדעל.

טרעפענדיג זיך אָפט מיט דעם שעהנעם מעדעל, וועלכע מ'האָט געהאַט אַראָפּגעבראַכט קיין סטרוקי, האָט דער בחור דערפיהלט אין דערזעהן בולט, וואָס ער האָט אַזוינס געוואָלט אָפּטון. ער האָט זיך אָנגעהויבען טרעפען מיט דעם פריילין אָפטער. אויף דער אַלמנה'ס פראַגען, וואָס וועט זיין, פלעגט ער זיך אַרויסדרעהען מיט פערשידענע תירוצים. ביז אין אַנ'אָוועגד האָט ער זיך ערקלערט דעם מעדעל אין ליבע און אויף מאָרגען האָט אין גאַנץ סטרוקי און פאַראַפיאַנאָוואַ געקלונגען וועגען דער לאַנגערוואַרטעטער בייעס.

אַזוי אַרום איז דער עפּילאָג פון דער גאַנצער געשעהעניש זעהר אַ פרעהליכער און די טעג דאַרף פאָרקומען די חתונה פון דעם שעהנעם פּאָרל. ביידע שטעטליך גרייטען זיך צו דער חתונה ווי צו אַנ'אַלגעמיינעם יום-טוב. אין ביידע שטעטלעך האַלט מען אין איין רעדען וועגען דער קלוגער המצאה, וואָס האָט פערהיט 2 מענשען פון גרויסע צרות און געמאַכט זיי גליקליך.

(אק)

צווישען צוויי געטער.

פון די היינטיגע חתינות אין רוסלאנד.

איינער אַ בחור פון וויאַטקע, אַ באַלעבאַטישער זוהן, האָט זיך אין אַ שעהנעם פרימאָרגען פערליבט אין דער טאָכטער פון דעם אָרטיגען גלח, וועלכער האָט גע'שמ'ט פאַר אַ שונא ישראל.

אין דעם בחור'ס מוטער, אַ געוועזענע גביר'טע, שיער נישט אַראָפּ פון זינען.

— סטייטש, צוליב וואָס זאָלסטו זיך נעהמען אַ ווייב פון די גוי'שע טעכטער אַז דו קענסט די זעלבע מציאה קריגען צווישען די יודישע טעכטער? — האָט די מאַמע איינגע'טענה'ט מיט איה־ פערליבטען זוהן.

האָט דער זוהן, וואָס האָט ביז פריהער געפיהרט אַ פיינעם יודישען שטאַט, אַזוי געזאָגט צו זיין מוטער:

— מאַמע, איך האָב ליב נאַטאַשע'ן און מיר האָבען זיך געגעבען דאָס וואָרט, אַז מיר מוזען חתונה האָבען, און אַנדערש קען דאָס נישט זיין, סיידען דו ווילסט מיר טרייבען אין קבר אַריין יונגערהייט!

די מאַמע זיינע, דערהערענדיג אַזעלכע ווערטער פון איהר זוהן, איז געוואָרען אַ פערציטערטע און האָט איהם באַלד בערוהיגט:

— איך זעה, מיין קינד, אַז די זאַך איז אַ בעשערטע פון גאָט און עס איז נאַריש, אַז אַ בשר ודם זאָל זיך מישען אין גאָטס דרכים, נאָר איין זאַך פערלאַנג איך פון דיר: איך וויל, אַז נאַטאַשע זאָל זיך מגייר זיין — וועל איך זי דאַן אָנגעהמען פאַר מיינס אַ קינד.

איז דער זוהן מיט שמחה אַרויפגעפאַלען דער מוטער אויפ'ן האַלז און מיט טרעהרען אין די אויגען איהר געענטפערט:

— מאַמינקע, דו האָסט רעכט, איך וועל זיך וועגען דעם דורכריידען מיט נאַטאַשען, איך גלויב, אַז זי וועט זיכער מסכים זיין, ווייל זי האָט מיך ליב מיט לייב און זעל...

און ס'איז טאַקע אַזוי געווען! די שיקסע האָט נאָך אַ שווערער טראַגעדיע מיט איהר פאָטער, דעם גלח, דאָך מסכים געווען זיך מגייר צו זיין און טאַקע באַלד נאָך דעם איז געפראַוועט געוואָרען אַ גרויסאַרטיגע יודישע חתונה מיט חופה וקדושין, מיט כלי-זמר און בעדעקענס גאָר ווי אין די אַמאָליגע צייטען, און אינאָווענד האָבען די שעניסטע באַלעבאָסטעס פון שטעדטעל מיט דער רביצן בראש געפיהרט דאָס יונגע ווייבעלע אין מקוה אַריין, און דאָס גאַנצע שטעדטעל האָט אָנגעקוואָלען פאַר נחת, וואָס מען האָט סוף כל סוף דערלעבט אַ שטיקעלע נקמה אָן דעם גלח, דעם שונא-ישראל.

דאָס יונגע ווייבעל האָט אָנגעהויבען פיהרען אַ יודישען שטאַט און אין אַ יאָהר אַרום טאַקע געבאָרען אַ זוהן. האָט מען מען געפראַוועט אַ ברית מיט לעקעך און בראָנפען און כל-טוב.

טרעפט אָבער, און דאָס קינד ווערט קראַנק, שווער קראַנק. די יונגע מוטער זיצט איבער'ן וויגעלע און איז שטילערהייט מתפלל צו ביידע געטער: צו איהר טאַטענס און צו איהר מאַנס, אָבער דאָס קינד ברענט אין אַ העלישען פייער. איז זיך די יונגע מוטער מיישב, רופט אַרויס די שוויגער איהרע און זאָגט צו איהר:

אייער רב האָב אי'ך געהערט, איז אַ גרויסער צדיק. זיינע אַ תפלה אָדער אַ קמיע האָבען שוין נישט איין חולה אָפּגעראַטעוועט. גאַט אייך אַ טשערוואָניעץ, געהט זיך דורך צו איהם און זאָגט איהם, אַז ער זאָל ראַטעווען מיין קינד, איך וועל מיין גאַנץ לעבען בעטען גאָט פאַר איהם.

און דער וויאַטקער רב, אַ יוד אַ ירא שמים — האָט פערשטאַנען, אַז דאָ האַנדעלט זיך וועגען אַ זאַך, וואָס שמעקט מיט קידוש השם, האָט ער אַ גאַנצע נאַכט מתפלל געווען און אינדערפריה צוגעשיקט אַ קמיע אָנצוטוהן דעם קינד אויפ'ן האַלז, דערצו נאָך צוויי ציגענע באַבקעס, מיט וועלכע ער האָט געהייסען פיהרען דעם קינד איבער'ן קעפעל יעדע צוויי שעה און פאַראויסגעזאָגט, אַז ביינאַכט וועט דאָס קינד שוויצען און געזונט ווערען.

ביינאַכט האָט דאָס קינד געשוויצט און שפעטער אַ ביסעל דורשטיג זיך געכאַפּט פאַר דער מאַמעס ברוסט, איז די מוטער געוואָרען אַזוי איבערראַשט פון דעם נס, אַז זי איז צוגעלאָפען צום ווינקעל, געגעבען האַסטיג אַ פאַל צו דער ערד און אַ לאַנגע שעה זיך געצלמ'ט און זיך געבוקט און מיט הייסע טרעהרען געדאַנקט פריהער יעזוס'ן און דערנאָך דעם רב להבדיל פאַר דעם גרויסען נס, וואָס זיי האָבען בעוויזען.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
אונעראליכע קראנקהייט. ספעצ. לונגען או. הארץ-קראנקהייטען בעשטראלונגען מיט קונסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג. 1813

Dr. Prybulski
זאַמענהאָף 3, טעל. 25-33.
ווענעריש- און האר- הויט - קראַנקה. מענער-שוואכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האר-אויספאל), רענטגען-שטראַלן. נעמט אָן 9—1, 4 8 אוו., דאַמען: 4—5

8-טע צוגאנג!
דאס „נייע פאלקסבלאט"
בעקומט מען טעגליך 6 א זייגערפריה
אין אלע באהן קיאָסקען פון
„רוך"
(„Ruch")

אין וואלד פון ליידענשאפטען.

(ראמאן).

(303

ווען די רויבער האָבען דערזעהן לאַרא'ן, האָט זיך ביי זיי אַרויסגעריסען אַ הילכיגער פרייד-געשריי, פונקט ווי גאָט וואָלט זיי אַראָפּגעשיקט דאָס אונגעריכטע אונגעהייערע גליק. זיי האָבען אַרומגערינגעלט לאַראַ'ן פון אַלע זייטען, אַרומגענומען זי, און געקושט זיך מיט איהר — יעדערער בעזונדער.

אַלע האָבען אויפגעלעבט, און זיך געפיהלט איבערגליקליך. מען האָט זיך צוזאַמען אַוועקגעזעצט עסען אָוונטברויט.

לאַראַ האָט זיך אַנ'אויסגעהונגערטע אַכאַפּ געטון צו די בעשיידענע מאכלים, וואָס ליזאַ האָט אויף דער שנעל צוגעגרייט, און לויכטער האָט מיט ענטציקונג נאָכגעפאָלגט איהר יעדע בעוועגונג. ער האָט אַלע ווײלע געגלעט איהרע פרעכטיגע האָהר און מיט נחת צוגעהערט זיך צו איהר קול, נישט אָפּרייסענדיג אַנ'אויג פון איהר; עס האָט געמאַכט דעם איינדרוק, אַז ער האָט נאָך אַלץ נישט געקענט משיג זיין דעם נס, אַ דאַנק וועלכען ער האָט זי צוריקגעקריגען פון דעם שרעקליכען גורל.

לויכטער האָט אָבער גלייכצייטיג נישט פערגעסען אויף אַ ווייל אין זיין נקמה-פּלאַן.

ער איז צוגעגאַנגען נאָכ'ן עסען צו זיינע חברים, און זיך געווענדעט צו זיגריסט'ן.

— זיגריסט, — האָט ער אַ פרעג געטון — האָט דיך דער גראַף באַטיאַני געזעהן אַמאָל פנים אל פנים?

— קיין מאָל נישט! — האָט זיגריסט געענטפערט — סיידען דעמאָלט אויפ'ן גרויסען וועג, לעם דעם דאָרף שיינייך, ווען ער מיט די צווייטע פויערים איז אונז בעפאַלען!

— דאַן האָט ער נישט געקאָנט דיך גוט זעהן! — האָט לויכטער געזאָגט — קום אַהער, און איך וועל דיר דערקלערען, וואָס דו דאַרפסט טון! איך האָב נאָך קיינמאָל נישט איבערגעגעבען דיר אַדורכצופיהרען אַ געפעהרליכע זאַך, וואָס פאָדערט געשיקטקייט, דרייסטקייט און ענטשלאָסענהייט!

זיגריסט האָט אָנגענומען לויכטער'ן ביי דער האַנד און פריידיג אויסגערופען:

— דו ווייסט דאָך, לויכטער, אַז איך בין גרייט אָפּצוגעבען דאָס לעבען פאַר דיר! אויב דו ווילסט מיר איבערגעבען צו דורכפיהרען אַ זאַך, וואָס האָט אַ שייכות מיט דעם אומבערענגען פון דעם מנובל באַטיאַני, דאַן בין איך שטאָלץ און צופרידען, וואָס אייך מיר פאַלט דיין אויסוואַהל דאָס צו ערלעדיגען!

לויכטער מיט זיגריסטען זענען אַריבער אין דעם צווייטען צימער, און דאָרט האָבען זיי זיך לאַנג אַדורכגעשמועסט.

שפעטער האָט לויכטער אַריינגערופען די איבריגע.

— האָט איהר אויסגעפיהרט מיין בעפעהל? — האָט ער אַ פרעג געטון — איהר האָט אַרויסגעגנב'עט דאָס, וואָס איך אייך געהייסען?

יאָ אַרויסגעגנב'עט! — האָט ראַבּרעק געענטפערט — מיר האָבען אויפגעבראָכען דאָס געוועלב, וואָס דו האָסט אונז אָנגעוויזען, און אַרויסגענומען פון דאָרטען די רייכע מלבושים! מיר ווייסען נישט צו וואָס זיי וועלען אונז צוניץ-קומען, נאָר דיין ווילען איז פאַר אונז — אַ געזעץ!

— הייסט עס, אַז דער דאָזיגער ענין איז שוין ערלעדיגט.

— אין צווייטען צימער ליגט דער פּאַק.

— זענט איהר דערנאָך געוועזען ביים פּאַריקמאַכער, צו וועלכען איך האָב אייך געשיקט?

— געוועזען! די פּאַרוקען און די פאַלשע בערד זענען שוין אויך פערטיג!

— איך דאַנק אייך, מיינע פריינד! איך האָב זיך שוין לאַנג איבערצייגט, אַז אין אַלץ און אומעטום קאָן איך זיך פערלאָזען אויף אייך! הערט זשע איצט אויס, וואָס איהר האָט מאָרגען צו טון! דיר, זיגריסט האָב איך שוין געזאָגט ווי דו האָסט צו האַנדלען! ווען דו וועסט אויספיהרען דיין זאַך בשלמות וועסטו אָנגעהמען מיטלען, אַז צו מאָרגען ביינאַכט זאָלען זיין אָנגעגרייט פערד, אַזוי אַז אויב מיר וועלען דאַרפען שנעל פערלאָזען די שטאָט — זאָל אין דעם קיין מניעה נישט זיין! דו האָסט זיך צו זאָרגען וועגען דעם, און איך פערהאָף, אַז דו וועסט זיך קאָנען אַנ'עצה-געבען!

— מאָרגען צוועלף ביינאַכט וועלען די פערד זיין אויפ'ן אָרט! — האָט זיגריסט ענטשלאָסען אַ זאָג געטון, פונקט ער וואָלט נאָר געדאַרפט אַריינגעהן אין הויף, אין שטאַל, און זיי אַרויספיהרען פון דאָרטען.

— דיר, ראַבּרעק — האָט לויכטער פאָרטגעזעצט — וועל איך אָנפערטרויען צו היטען לאַראַ'ן און ליזאַ'ן! וואָס עס זאָל נישט פּאַסירען, דאַרפסטו נישט אָפּטרעטען אויף אַ שריט פון זיי, און שיצען זיי, און פערטיידיגען זיי, בעת אַ נויטווענדיגקייט, ביז'ן לעצטען טראָפּען בלוט!

— די קויל, וואָס וועט זיין בעשטימט פאַר זיי — האָט ראַבּרעק געענטפערט — וועט פריהער מיך אַדורכלעכערען! לעבעדיגערהייט וועל איך פון זיי נישט אָפּטרעטען!

— איך ווייס, מיין פריינד, אַז דו האָסט נישט די טבע צו צו וואַרפען זיך מיט ווערטער סתם אין דער וועלט אַריין! — האָט לויכטער בעמערקט צו ראַבּרעקס רייד — און איצט קומט די רייהע אויף אייך, מיינע איבעריגע יונגע פריינד! ווער פון אייך וויל מיר טון אַ טובה, וואָס — ווען זי זאָל זיך נישט איינגעבען, קאָן פיהרען צום דירעקטען טויט?

— דערלויב עס מיר! האָט זיך ברונאָ שנעל אַרויסגעכאַפּט.

— ניין, מיר! — האָט זיך אָפּגערופען אָטאָ.

לויכטער האָט מיט שטאָלץ אַ קוק געטון אויף זיינע יונגע חברים.

— מענשען זאָגען — האָט ער זיך אָפּגערופען — אַז ס'איז גאָר נישטאָ קיין אָרימערער מענש פון דעם רויבער לויכטער. ווי רייך און גליקליך איך בין אָבער, וואָס איך קאָן זיך איבערנעהמען אין שטאָלצירען מיט אַזעלכע פריינד, וואָס זענען גרייט צו שטאַרבען, צו געהן אין פייער און וואַסער פאַר מיר! הערט זשע, מיינע ליבע פריינד, וועגען וואָס מיר געהט: היינט אין דער פריה האָב איך אייך אָנגעוויזען אויף די פּולווער-לאַגערען ביים ברעג טייך. איהר האָט זיי גוט אָנגעקוקט. איצט האָב איך זיך דערוואוסט פון די ריכטיגסטע קוועלען, אַז דאָרט געפינט זיך אַנ'ערך דריי טויזענד פוד פּולווער! ס'קאָן גענוג זיין איין פונק, אַז ס'זאָל פאָרקומען אַנ'אויפרייס, וואָס קאָן ברענגען מיט זיך די שרעקליכסטע רעזולטאַטען!

— גאַנץ פּראָג קאָן צושמעטערט ווערען, ווען מ'זאָל אויפרייסען די דאָזיגע פּולווער-קעלערס! — האָט זיך זיגריסט אָפּגערופען — אָפּגעהיטען זאָלען מיר ווערען פון אַזאַ אונגליק! פיל טויזענדער מענשען קאָנען דערביי פאַלען קרבנות!

— און איך וויל טאַקע אַרויסרופען די דאָזיגע קאַטאַסטראָפע! — האָט לויכטער פאַמעליך געענטפערט, און זיינע אויגען האָבען זיך איהם אָנגעצונדען מיט אַ פינסטערען פייער.

(פאָרטזעצונג קומט).

28 נאר 28 נאר 28

פערקויפט נישט אייער

מעבעל,

דיוואנעס, פעלצען, אנציגער, ניי-מאשינען א.ז.וו., בעסער איהר איבערצייגט אייך גיכער ביי די לאנג-יעריגע עקזיסטירענדע פירמע

ח. ל'יאנס, בענעדיקטא 28

נאר איך צאהל די העכסטע פרייזען!

בעמ.: ביי מיר אויף לאגער שטענדיג פערשידענע געבויצטע מעבעל און נייען צושטאנד פרייזען צוגעגנגליכער, ווי איבעראל!

28 נאר 28 נאר 28

וכי תמכור ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו!

און טאמער יאר זאלסטו קומען צו לויפען אין ביורא פעטריקאווער 18, וואו ס'ווערט ערלעדיגט אלערליי פיטעם לויט אנטשטו, קלאווירעס, ואבעופישטעניעס אויף אלע שטאט און פורלען, אמעלאציעס, אפעזיציעס, אדווא-לאנעס. העקורעסי- וועגען האנצעסיעס און קאמיטאנאס-ווארצאדו, ביפעס און אלע אנ-לייזי-געציריקין, שותפות-אנטעס, סטאמו-טעס, אקטען אינטערציועס, אקטען דאראחויזעס, קארנע טפראווס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

503

שנעל, רעעל און ביליג!

יעדער ארעציגנער האט זיך איבערצייגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, ניי-מאשינען, גארדעראבען א. ז. וו. צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן נארוטאוויטש 19

(דויעלנא)

אין מעבעל-געוועלב, (פריוואט-וואוינונג שענקעוויטש 29) ביי מיר אין שטענדיג פערשיד. געניצטע מעבעל און גוטען צושטאנד צו פערקויפען

1374

רעשטשניצע פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט

זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	3-2 11-10 $7^1/_2-6^1/_2$
ד"ר רושאנער	הויט- און געשלעכט-קר.	11—10 2—1
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	8-7 2-1
ד"ר יוסטמאן	נערווען-קראנקהייטן	2—12
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	5-4 12-10
ד"ר פאפירני	פרויען- און געבורטס-הילף	6-5 $1-11^1/_2$
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייטען	2-1.ז 4-3
ד"ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	$7-5^1/_2$ 1-11
ד"ר סטופעל	רענטגען	12-10 6-4
ל. פרוסאק	צאהן-ארצט	10—2
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	7—4

צאהן-פלאמבירונג, בעליכטונגען, קראנען, מאסטען, א או. ח. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט-קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פסר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שטאטלער. אמבולאנץ נעגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכם.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.

חיזוס אין דער שמאם.

צו וואס זאלט איהר ליידען?

פון'ם שוויים פון די פיס, פון וואס עס קריכט אפ די הויט און עס מאכען זיך ראנעס, מעי שפריים דאצו א שלעכטען ריח, אז קיינער קען נעבען אייך ניט שטעהן, קענט איהר פטור ווערען, נוצענדיג דעם אויסגעפרובטע,

פראשעק „ראדיקאל“

דער פראשעק פערהיט אויך פון פ'צאען די הויט. צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער וועלניאוש, אלטשטאט 1, און פריוואט-וואוינונג פעטריקא 27 פאר פערקויפער-ראבאט אנגעמען-נעמנישען.

469

הי'ט אייך פאר נאכמאכונגען!

בעקאנטמאכונג.

דערביי מאכען מיר בעקאנט אינזערע געעהרטע קונדשאפט, אז דעם פערקויף פון

איריסען

פון אינזער פאבריק האבען מיר איבערגעגעבען דער פירמע

L. HOHERMAN w Łodzi, ul. Andrzeja 14, tel. 21-17

Fabryka Cukrów i Czekolady

„ALFA“ Sp. z ogr. odp. w Warszawie. מ ט אלטונג

849

קאנצענטרירט דורך דער עלעקטראזניע.

ווער סוויל האבען א ליכטיג לעבען!

זאל קומען צו דער בעוואוסטער פירמע

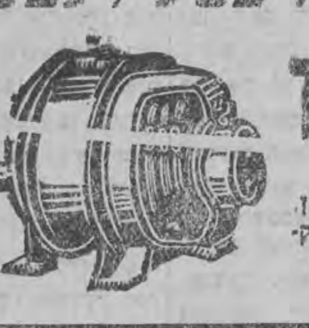

ב. ראטביין

קאנסטאנטינער 3

וועלכע פיהרט אויס אלע ארט עלעקטרישע אנלאגען, ליכט און קראפט גרויסער אויסוואהל פון עלעקטרישע ארטיקלען. צו ערמעסיגטע פרייזען.

יומט און אינצערציגט אייך!

וויכטיג פאר לעטניקעס!

בעפאר איהר גיהט קויפען, איבערצייגט אייך, — דאס נאר אין דער פאבריק

ש. שווארצאווסקי

פאלנאצנא 24 טעל. 31-85

בעקומט איהר שטעטס אויף לאגער און גרויסען אויסוואהל:

פאטענטירטע פעדער-בעטען פון דער בעוואוסטער מארקע „Palma-Patent“ מיט א גאראנטיע אויף 3 יאהר, מעטאל-בעטען, לע שאלעס, האמאקעס, קינדער-בעטלעך, קינדער-שפאציר-וואגענס און אויטאלמאצוגען. פעדער-בעטען מיט מאטראצען צו 18 זל. און פאלאנקע 14 זל.

אלעס צו קאנקורענץ-פרייזען!

Artystyczny Zakład Fotograficzny

„POLONJA“

שוו. יערושאלאיא 19 (יעראטערניקעסרסקא)

איך מאך דערמיט בעקאנט, אז אין מיין אטעליער ווערען אויסגעפערטיגט פיינע קינסטלערישע פאטאגראפישע ארבייטען, ווי: גאבינעטס, וויזיט-בילדער, גרויסע-בילדער פאטאקארטאן, ווי אויך גרויסע פארטרעטען און נאטור-פארבען צו קאנקורענץ פרייזען. דאס פאטאגרופירען לויט די נייעסטע מאדע — אויך פיראגען בעקומט מען ביי מיר צו דער אויסגעלייגטע פאטאגראפיע אהן צאהלונג.

פאר פערוויגערן, ארטיסטישע קרייזען מיט 30 פראצענט ביליגער!

שניידט אויס דעם קופאן!

מיט אכטונג

י. גוטערמאן.

בעמערקונג: צוגאהר מינץ'ן פראמ-וואי נומער 3 ביז רוג נאענאווארנא, רוג יערושאלא.

4 פאסט-קארטען מעטא ברוין דאפעלט רעטושירט נור 2.50 זל. גילטיג פאר 1 פרואע. דעם קופאן מיטברענגען

צאהן-פאסטא „DENSO“

דאס פלעגען די ציינער און דאס מויל געהערט צו די וויכטיגסטע הינגעניש-פאראגענגען, היינט פון דעם ווייזט ווערט איז אגעפלעגנט דאס פאר ציינער און די אלגעמיינע געזונדהייט פון מענש.

דערפאר ווערט די צאהן-פאסטא „DENSO“ עמפפאלן דורך די ה"ה דאקטוירים אלס אן אנטיספטישע מיטעל צו פלעגען די ציינער און מויל, וועלכע פערהיטעט ביים מענש ניט געבויליך אלע ציינער-אנגרייגונגען.

Laboratorjum Chemiczne „Dental“

Lekarza-Dentysty Romana RITT'a

525

צו בעקומען איבעראל!

אזהרה!

דערמיט ערקלער איך נאכמאל, אז דוד גאלדקאהן האט אויפגעגעבען דעם פרוי און קינד אין בי'אליסטאק איך בעווען דערויף א כתב מיט אבגאט פון עדות, ווי זעגען ביי חופה וקידושין און זיי זענען: אברהם בארנשטיין יעקב סטאשוסקי יצחק לעפערקונגע. דערצווישען בעט איך און פאדער אויף אלע רבנים ניט צו געבען אהם חופה וקידושין. אין געמיינער, און אלע איך איבערגעבען דעם קינד די מוטער פון דער פרוי פ-קווראטור.

847

פראדעל בארענבוים.

אנ'אגענט

אין קאלאניאל און צוקער-וואהרן בראנזשע וואהנט אויף דער שטאט, קען בע ווען א שטענדיגע און פערטייע בעשעפטיגונג. אפערטען ריכטען:

Łódź, skrzynka pocztowa 118. 878

אפריקווין

צו קראנקעטען-ארבייט אויף מאשין הערט נעגועט.

צו ערפאהרען נאוואטארנא 4 .4 .12

שרייבען

לערנט אויס דער בערוהמטער קאליגראף

ל. בערמאן

זאוואדסקא 4

צו די ה"ה גנבים!

יוארמענדיג ביי דער טראמוואי-סטאציע אין קאליז, האט מען מיר ארויסגע'גנב'עט א פארטפעל מיט וועקסלען פאר 390 זל פון די אויסשטעלער: ה ניימארק, לאדז, קאנסטאנטינער 74; מ. אפאטאוויסקי, לאדז, נאוויא-מיעסקא 26; א דריטער וועקסעל אויף 150 זל. צאהלבאר דעם 8 טען וויזשעשען שטאמט פון א פארטפעל (ב'צלמא'צר) אוי שט"ער חיק דעם זעגען מיר צוגענב עט געווארען פראטעסטירטע וועקסלען פון יאהר 1924. אויסשטעלער: . סאטנא פון קאליש און אנד., ווי אויך פערשידענע דאקומענטען.

די דערמאנטע וועקסלען ווערען דערמיט ערקלערט פאר אונגילטיג. די ה"ה גנבים ווערען געבעטען געגען בעלוינונג אפצוגעבען ביי א. ב. מירקאזש, אלט-שטאט 1 (היטעלמאכער) אדער אין אדמינ. „נייער פאלקסבלאט“.

853

רעשטשניצע פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

בושעזשינער 11, טעל. 37-63

אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונט

ד"ר וואלינס י	נאז, האלז, אויערן-קר.	4—3
ד"ר כערשנער	קינדער-קראנקהייטען	10.30—9 5.30—4
ד"ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	12—10 6—5
ד"ר לובימש	הויט- און געשלעכט קר.	1—11
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	2—12
ד"ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	2—12.30
ד"ר עליאסבערג	כירורגישע קראנקה.	3—1
ד"ר בערגמאן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פאקציא-טעראפיע, שפר ך-שטקרונגען ווי שטאטלען א. ז. ח. פאקען-שטעלע, קינסטליכע בערג-זון-פעשטראהלונג איני-שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויף פערלאנג — וויזיטען אין שטאט. אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אורין-פלעגמע און בלוט.

2120

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א דענטיסטישער קאבינעט

עס נעהמען אן:

ד"ר זילבערשטיין	צאהן-ארצט	9—2 נ.מ.
ד"ר לאזשינסקא מטאראצאלסקא	צאהן-ארצט	7.30—3

קינסטליכע ציינער, קראנען, מאסטען א. או. ח. די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג.

חיזוס 3 זלאטעס

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקה.

9 קאנסטאנטינאווסקא 9

טעלעפאן 27.81

ספעציעלער הורס פאר שטאמלער.

בעהאנדלונג פון 2 ביז 2 און פון 5—7.

נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערשער 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאכט

175

Dr. ALTERMAN-GURFEL

פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע.

Piramowicza 10.

נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

167

שפארט געלד!

פון אלטע בינדעס און קראוואטען ווערען איבער-געמאכט אויף נייע שלייפען און קראוואטען ווי אויך פערשידענע בינדעס צו וועלכען אן פון נייע שטאפען צו ביליגע פרייזען.

ביי הערשקאוויטש וואלבארסקא 31.

שייטלען

פון ערשטקלאסיגע קוואליטעטען האאר, פערס, מאדעלען, נוטש אויסארבייטונג, רעיעלע בעהאנדלונג. צו בעקומען קאמיענא 5, 2-טען אינגאנג 2-טען שטאק ביי בצלאל פרושאקא.

אנאנסען-פרייזען: ...

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Krakauer

Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.